

provincie :: Utrecht

Cultuurnota 1999-2002

deel 1

Kunsten

05-709

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243789

05-709

Cultuurnota 1999-2002

Deel I Kunsten

MAART 1999

Inhoudsopgave

Boekmansichting - Bibliotheek
Herenracht 415
1017 BF Amsterdam
Tel. 6249739

Hoofdstuk I Cultuurbeleid algemeen

Introductie	5
1 Omgevingsverkenning	5
2 De cultuurnota 1999-2002	6
3 Waar gaat de nota over	6
4 Karakteristiek van het sectorbeleid cultuur	6
5 De rol van het provinciaal bestuur	7
6 Integraliteit	8

Hoofdstuk II Kunsten algemeen

Introductie	11
1 De kunsten in onze provincie	11
2 De rol van het provinciaal bestuur in het kunstbeleid	12
3 Huidige budgetten	12

Hoofdstuk III Cultuurparticipatie

III.I. Cultuureducatie

Introductie	17
1 De binnenschoolse kunsteducatie	18
2 Relatie provinciaal en gemeentelijk beleid	21
3 Educatief aanbod van kunstinstellingen	22

III.II. Promotie en Publiekswerving

1 Arrangementen voor senioren	23
2 Centrale informatievoorziening en dienstverlening	23

Hoofdstuk IV Amateurkunst

Introductie	27
1 Kwaliteit en verscheidenheid in activiteiten	27
2 Naar een nieuwe infrastructuur	30

Hoofdstuk V Podiumkunsten

Introductie	33
1 Stimuleringsbeleid algemeen	34
2 Stimuleringsbeleid specifiek voor Utrecht en A'foort	35

Hoofdstuk VI Beeldende kunst

Introductie	41
1 Stimuleringsbeleid	41
2 Infrastructuur	44
3 Artistiek-inhoudelijke kwaliteitsadviesing	47

Bijlagen

1 Financieel overzicht en de realisering over vier jaren	49
2 Extra benodigde middelen gezien in meerjarenperspectief	52
3 Meerjarenoverzicht opbouw extra benodigde middelen	53

Hoofdstuk I

Cultuurbeleid algemeen

Introductie

Utrecht is een aantrekkelijke provincie, waar burgers en bedrijven zich graag vestigen. Wij hechten als provinciaal bestuur veel belang aan behoud en versterking van de kwaliteit van de leefomgeving in onze provincie.

In onze algemene strategienota 2000 Voorbij is leefbaarheid het centrale thema, waaraan wij via de volgende doelstellingen nadere uitwerking zullen geven:

- investeren in stedelijk en landelijk gebied
- bereikbaarheid waarborgen
- kennisinfrastructuur versterken
- cultuur en cultureel erfgoed behouden

Bij het begrip leefbaarheid gaat het ons om de kwaliteit van leven, wonen, werken en recreëren in onze provincie. Bij de verdere strategie-ontwikkeling zijn de sociale samenhang en de culturele en fysieke leefomgeving belangrijke onderwerpen.

Zo gaat het bij de kwaliteit van de culturele leefomgeving om het waarborgen van voorwaarden en het verder ontwikkelen daarvan voor een aantrekkelijk cultureel klimaat. Daarbij wordt voor vernieuwing van cultuuruitingen een belangrijke plaats ingeruimd.

Bij cultureel erfgoed staat centraal dat de in grote mate en diversiteit aanwezige waarden in onze provincie belangrijke kansen bieden. Kansen die moeten worden benut om de fysieke leefomgeving en veranderingen in die fysieke leefomgeving een kwaliteitsimpuls te geven.

Voor de media en voor de culturele sector in zijn geheel geldt dat de digitale revolutie belangrijke mogelijkheden biedt. Artistieke, sociale en economische doeleinden kunnen in multimedia-initiatieven met elkaar worden verbonden.

1. Omgevingsverkenning

De samenleving verandert. Oude vanzelfsprekendheden verdwijnen. De bevolkingsopbouw en -samenstelling verandert sterk. Bindende ideologieën en vaste waardenoriëntaties verliezen terrein. Tegenover wereldwijde processen van economische schaalvergroting, digitalisering en culturele standaardisatie, staat een groeiende behoefte aan het benadrukken van de eigen identiteit. Het patroon van uiteenlopende levensstijlen, interesses, culturele en sociaal-economische posities wordt veelkleuriger. Dat is bijvoorbeeld vooral in de grotere steden, op straat, heel goed waar te nemen. Het gaat hierbij niet alleen om de aanwezigheid van migrantenculturen, maar ook om kleding- en leefstijlen, gedragscodes en omgangsvormen van groepen.

De digitalisering biedt belangrijke nieuwe mogelijkheden, maar ook bedreigingen: er dreigt maatschappelijke uitsluiting voor degenen die de aansluiting niet kunnen maken. De technische mogelijkheden van de elektronische snelweg zijn vooralsnog uitgebreider dan de inhoudelijke invulling.

De culturele instituties voor ontwikkeling, behoud en overdracht van culturele waarden, vormen een relatief autonoom domein. Digitalisering, de vergrijzing, de toename van de beschikbare vrije tijd en het in culturele zin veelzijdiger worden van de maatschappij vormen allemaal factoren die van invloed zijn op het functioneren van culturele instellingen.

Aard en schaal van de vraagstukken en uitdagingen variëren. Voor sommige culturele instellingen zijn er kansen, voor andere vooral bedreigingen. In het cultuurbeleid gaat het erom in te spelen op de veranderende context en voorwaarden te scheppen waaronder die autonome processen in de kunsten en het behoud en de overdracht van culturele waarden kunnen gedijen.

2. De cultuurnota 1999 t/m 2002

Het beleid voor cultureel erfgoed, kunsten en media komt aan bod in de Cultuurnota 1999-2002. Wij brengen hierin ontwikkelingen in het culturele veld in de provincie in beeld, de samenhang tussen ons beleid en het beleid van rijk en gemeenten wordt verduidelijkt en wij formuleren ambities voor de middellange termijn. De nieuwe cultuurnota bestaat uit drie delen:

- I Kunsten
- II Media
- III Cultureel erfgoed

In deze drie deelnota's maken wij duidelijk hoe wij met een actief, flexibel en integraal beleid voor kunsten, cultureel erfgoed en media bij willen dragen aan de leefbaarheid in onze provincie. Halverwege de looptijd van de nieuwe provinciale cultuurnota zal het rijk de zijne uitbrengen, de rijkscultuurnota 2001-2004. In 1999 moeten de door het rijk gesubsidieerde instellingen hun beleidsplannen indienen. De provinciale Cultuurnota 1999-2002 is een belangrijke bouwsteen voor het door de convenantpartners gemeente Utrecht, provincies Flevoland en Utrecht nog op te stellen "cultureel profiel en ambitieniveau regio Midden" ten behoeve van de voorbereidingen van de rijksnota.

Omgekeerd kunnen uit de rijksnota nieuwe impulsen voor het provinciaal beleid voortvloeien, zoals dat nu ook het geval is met de lopende rijkscultuurnota voor deze nieuwe provinciale cultuurnota.

Het uitkomen van de rijksnota 2001-2004 zien wij daarom als een gunstig moment voor een tussenbalans van het beleid, zoals vervat in de provinciale Cultuurnota 1999 t/m 2002.

3. Waar gaat de nota over?

Wat doen wij voor de inwoners van de provincie, wat doen wij voor culturele basisvoorzieningen als bibliotheken en theaters in dorp, stad en streek? Wat is er nodig om een levendig kunstklimaat te bevorderen, dat zo belangrijk is voor het stadsleven, de economische bedrijvigheid? Hoe beschermen wij onze monumenten, hoe gaan wij om met archeologisch erfgoed? Hoe kunnen wij ervoor zorgen dat de toegevoegde waarde van het cultureel erfgoed ook tot uitdrukking komt bij de ontwikkeling en uitvoering van andere beleidsterreinen, zoals natuur en landschap, recreatie en toerisme, het economisch vestigingsklimaat en het ruimtelijk beleid? Wat kunnen wij betekenen voor onze medebestuurders van de gemeenten, voor de culturele instellingen? Voor welke maatschappelijke uitdagingen staat het culturele veld? Welke ontwikkelingen willen wij aanjagen, hoe spelen wij onze rollen? Welke instrumenten zetten wij in? Wat verwachten wij van onze partners? Hoe komen wij tot een goede bestuurlijke beleidsafstemming met rijk en gemeenten?

4. Karakteristiek van het sectorbeleid cultuur

Grondslag

Specifiek cultuurbeleid vindt zijn grondslag in de waarde van kunsten en cultureel erfgoed voor de maatschappij als geheel en in het recht van de burgers op ontplooiing, informatie en verbeelding. Het beleid is gericht op de drie algemene doelstellingen:

- ontwikkeling en vernieuwing van cultuuruitingen
- behoud en overdracht van culturele waarden
- integratie en versterking van de culturele dimensie in alle sectoren van de samenleving.

Doelstelling provinciaal beleid

In de startnotitie voor deze cultuurnota schreven wij: "de provincie komt op voor kwaliteit en verscheidenheid bij de ontwikkeling en vernieuwing van cultuuruitingen en bij het behoud van culturele waarden. Voorts spant zij zich in om de publieke betrokkenheid bij cultuur op peil te houden en zo mogelijk te vergroten. Cultuureducatie is daar een sterk element in met de bedoeling de jeugd zo vroeg mogelijk vertrouwd te maken met cultuur en cultureel erfgoed".

Complementair bestuur

De leidraad bij de vormgeving van het cultuurbeleid is complementariteit van bestuur. De aard en schaal van culturele voorzieningen en activiteiten vraagt in het algemeen om afstemming en samenwerking tussen gemeenten, provincie en rijk. De overheden zijn grotendeels vrij in het bepalen van aard en omvang van hun cultuurbeleid. Er zijn geen objectieve maatstaven of wettelijke minimum-eisen. Het is vooral een kwestie van aspiratieniveau en van gericht inspelen op de dynamiek van culturele processen en behoeften. Naast het gegeven dat op het terrein van het cultureel erfgoed de provincie een aantal wettelijke taken en bevoegdheden heeft, o.a. in relatie tot het rijk en de gemeenten, kenmerkt de verhouding tussen het rijk, de provincies en gemeenten op het terrein van cultuurbeleid zich in complementariteit en samenwerking. Het zijn in principe gelijkwaardige partners wier paden elkaar regelmatig kruisen. In de gemeenten komen de meeste draden in het cultuurbeleid samen, de noodzaak van complementair beleid wordt daar het sterkst gevoeld.

5. De rol van het provinciaal bestuur

De provincie vervult in het bestuurlijk en cultureel krachtenveld een aantal rollen die bij haar taak als intermediair passen:

- regionaal regisseur en probleemoplosser
- aanjager
- partner
- kwaliteitsbewaker

De provincie geeft met een divers instrumentarium vorm aan de ontwikkeling en uitvoering van het beleid:

- strategische visies en plannen
- bestuurlijk overleg
- convenanten
- gebiedsgerichte regie
- ondersteunende instellingen
- projectsubsiëring en meerjarige co-financiering
- regelgeving
- adviesstructuur

- Met de instandhouding en versterking van een provinciale infrastructuur wordt duurzaam bijgedragen aan de kwaliteit van de culturele en fysieke leefomgeving.
- Door meerjarige co-financiering van instellingen worden op basis van ontwikkelingsvisies voor de middellange termijn coalities gesloten met rijk en gemeenten.
- Met flexibele budgetten, waarvan de besteding van jaar tot jaar kan worden aangepast, worden incidentele initiatieven ondersteund en nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt.

6. Integraliteit

Het specifiek cultuurbeleid wordt gevoerd in een bredere context. Het is onze bedoeling, zoals in de startnotitie is vastgelegd, als een rode draad door de hele cultuurnota heen verbindingen te leggen. Het gaat om:

a. de culturele dimensie binnen andere beleidsvelden

Welke raakvlakken zijn er tussen cultuur, de bebouwde en onbebouwde ruimte, economie, kennisinfrastructuur en toerisme? Hoe kunnen culturele waarden zoveel mogelijk worden geïntegreerd in de andere beleidssectoren en hoe kunnen bij het ontwikkelen van plannen voor die sectoren, deze waarden in de afwegingen worden betrokken.

b. algemene maatschappelijke tendensen

Informatietechnologie en nieuwe media, internationalisering, vergrijzing en het in etnisch-culturele zin veelzijdiger worden van de samenleving hebben ook voor het cultuurbeleid consequenties.

c. de culturele infrastructuur

De culturele infrastructuur is het geheel van dragende culturele voorzieningen en instellingen in de provincie, ongeacht door welke overheid in stand gehouden. Het gaat om theaters, monumenten, bibliotheken, musea, ondersteunende instellingen, de cultuurhistorische hoofdstructuur. Per deelnota zullen wij nagaan in hoeverre de bestaande infrastructuur voldoet.

d. maatschappelijk draagvlak

Samen met culturele vernieuwing en cultuurbehoud staat het maatschappelijk draagvlak centraal in het cultuurbeleid. Wat kunnen wij doen om de betrokkenheid van het publiek te vergroten en de cultuureducatie te bevorderen.

e. gebiedsgericht beleid

Gebiedsgericht beleid, ofwel bundeling van doelen, middelen en energie in een bepaald gebied, krijgt ook hier aandacht. In de cultuurnota zal dit beleid op die onderdelen waar het meerwaarde heeft, nader ingevuld worden.

Hoofdstuk II

Kunsten algemeen

Introductie

Weinig spreekt vanzelf als het gaat om de houding van de overheid tegenover de kunsten. De redeneringen die de overheidsbemoeienis moeten onderbouwen gaan in zekere zin altijd over het nut. "Kunst mag ondersteund worden voorzover het welzijn van de mensen of het bedrijfsleven, de economie, of het toerisme er baat bij hebben". Allemaal een beetje waar, maar toch.... Het gaat in het cultuurbeleid vaak niet om zaken van onmiddellijk nut, maar om fundamentele waarden. De allerbelangrijkste waarde is de vrijheid, hét motief bij uitstek voor een beschermende en voorwaardenscheppende houding van de overheid. Beschermend als het gaat om de fundamentele vrijheidsrechten die gelden in onze rechtsstaat. En actief voorwaardenscheppend als het gaat om het bevorderen van kunsten. De mens leeft immers niet bij brood alleen: verbeelding, geestkracht, oorspronkelijkheid zijn een maatschappelijke levensnoodzaak, een zaak van beschaving.

De opdracht voor alle overheden, of het nu het rijk, de provincie of de gemeente betreft, is het respecteren en beschermen van het vrije domein waarin de kunsten tot ontplooiing kunnen komen. Maar daar blijft het niet bij. Juist in naam van de vrijheid moeten bestuurders voortdurend zorgen dat er een klimaat heerst waarin de kunsten maatschappelijk gesproken tot hun recht kunnen komen.

1. De kunsten in onze provincie

De provincie Utrecht ligt centraal in Nederland en maakt deel uit van het internationale en grootstedelijke vestigingsmilieu van de randstad.

De provincie onderscheidt zich door een sterke concentratie van onderwijsvoorzieningen, de grootste universiteit van Nederland en tal van HBO-opleidingen. Ter illustratie: er zijn meer dan 45.000 studenten in Utrecht. Er is hoogwaardige en vernieuwende bedrijvigheid en technisch geavanceerde dienstverlening. De zakelijke en overige dienstverlening zijn voor de Utrechtse werkgelegenheid van vitaal belang en er is een groot potentieel aan, vaak jong, hoog opgeleid kader.

De kunstensector in onze provincie is gevarieerd naar aard en schaal. De productie en organisatie van kunstuitingen vinden zowel plaats binnen als buiten de gesubsidieerde sfeer. De belangrijkste broedplaatsen van kunstzinnige activiteit bevinden zich in de grotere steden. Met name de steden Utrecht en Amersfoort vormen een rijke voedingsbodem voor de kunsten. De aanwezigheid van kunstvakonderwijs en een aantal landelijke instellingen werkt daarbij in de stad Utrecht extra bevorderlijk. Bezien vanuit het gesubsidieerde kunstenbestel is een onderverdeling te maken naar branches of institutionele deelsectoren: professionele kunsten, amateurkunst en kunsteducatie.

Wat betreft de professionele kunsten kenmerkt met name de stad Utrecht zich door een sterke dynamiek. Een opmerkelijk aantal kwalitatief belangwekkende kleine en middelgrote productie-initiatieven, vooral op het gebied van het theater, komen hier tot ontwikkeling. Deze initiatieven vinden afzet en waardering in het hele land. En soms ook daarbuiten.

In onze provincie vinden we een gevarieerd aanbod van grote, middelgrote en kleine podia. Muziekcentrum Vredenburg heeft een nationale functie. De andere podia hebben een regionale of lokale functie.

Ook zijn er, met name in de steden Utrecht en Amersfoort, werkplaatsen en ateliers voor beeldende kunstenaars, repetitieruimten voor theatermakers, en expositieruimten en kunstuitlenen.

De amateurkunst floreert in onze provincie. Er zijn bijvoorbeeld er veel koren, toneel- en muziekverenigingen en popgroepen. Daarnaast is er een grote hoeveelheid losse en vastere verbanden van mensen die enigerlei vorm van kunst in hun vrije tijd beoefenen. Bovendien huisvest onze provincie landelijke, provinciale en lokale instellingen voor kunsteducatie, heeft de provincie drie steunpunten voor kunstzinnige vorming die ieder een regio bestrijken en vinden we in de meeste gemeenten muziekscholen, creativiteitscentra, particuliere lespraktijken en leergangen, waar mensen zich kunnen laten (bij)scholen.

2. De rol van het provinciaal bestuur in het kunstbeleid

Het provinciaal kunstbeleid is een selectief beleid met als criteria kwaliteit en verscheidenheid. Op deelterreinen hebben wij wettelijke taken. De leidraad bij de vormgeving van het autonome beleid is complementariteit van bestuur. Cultuurbeleid wordt gevoerd door de drie overheden. Een exacte taakafbakening is niet productief gebleken. In het kunstenbestel zorgen provincies voor beweeglijkheid, voor doorstromingsmogelijkheid, voor regionale afstemming en voor infrastructuur en activiteiten die de draagkracht en reikwijdte van gemeenten te boven gaan. Het ligt voor de hand dat gemeenten zorgen voor de basis van de piramide met een voorzieningen zoals ateliers, werkplaatsen, tentoonstellingsruimten en subsidies voor de kunstenaars die in die gemeente wonen en werken. Het is evenzeer logisch dat grotere gemeenten meer voorzieningen en ambities hebben. Evidente taken voor het rijk tenslotte zijn generieke maatregelen voor de instandhouding van de beroepsgroep, zorg voor kunstvakonderwijs, voor een aantal instellingen van nationaal belang en voor het presenteren van de Nederlandse kunst in de internationale arena.

Instrumenten die de provincie in het kunstenbeleid vooral gebruikt zijn

- convenanten (cultuurconvenant met rijk, gemeente Utrecht en Flevoland, BK- convenanten met Amersfoort, Nieuwegein, Zeist)
- ondersteunende instellingen (steunpunten Kunstzinnige Vorming, Stichts Centrum voor Amateurtheater, Centrum voor Beeldend Kunst Hermen Molendijk, Muziek en Theater Netwerk Nederland)
- projectsubsiëring en meerjarige co-financiering (met name bij de podiumkunsten en de amateurkunst)
- regelgeving (subsidieregelingen)
- adviesstructuur (de adviescommissies podiumkunst en beeldende kunst)

3. Huidige budgetten

Voorafgaand aan de uitwerking van het beleid in de hoofdstukken cultuureducatie, amateurkunst, podiumkunsten en beeldende kunst vatten wij samen welke budgetten er beschikbaar zijn om in het kunstenbeleid onze drieledige rol van aanjager, partner en kwaliteitsbewaker in te vullen (peildatum 31/12/98).

De budgetten zijn niet zoals gebruikelijk verdeeld over de deelterreinen podiumkunsten, beeldende kunst en vormgeving, amateurkunst en cultuureducatie, maar geordend naar de aard van de budgetten.

Rol: aanjager

Flexibele budgetten voor podiumkunst, amateurkunst en beeldende kunst/vormgeving waaruit ad-hoc subsidies worden verstrekt:

• Producties en manifestaties podiumkunst (exclusief RASA, Animatiefestival)	f. 400.000,-
• Activiteitenkrediet amateurkunst	f. 210.000,-
• Orkestbegeleiding koren	f. 200.000,-
• Beeldende kunst en vormgeving exclusief- convenanten	f. 785.000,-
• Circuits en prog.budget podiumkunsten	f. 360.000,-
• Stimulanssubsidies KV	f. 30.000,-
• Stimulering uit-promotie	f. 40.000,-
<hr/>	
subTotaal	f. 2.065.000,-

Rol: partner

Op basis van eerder vastgestelde ontwikkelingsvisies voor de middellange termijn zijn coalities gesloten met rijk en gemeenten. De afspraken daarover zijn voor de jaren 1997 t/m 2000 vastgelegd in enerzijds het cultuurconvenant regio Midden (rijk, gemeenten Utrecht-provincie Utrecht), anderzijds zijn er beeldende kunst-convenanten tussen provincie en de gemeenten Amersfoort, Zeist, Nieuwegein

• Cofinanciering De Paardenkathedraal	f. 421.000,-
• Cofinanciering festivals:	
- Nederlands Film Festival	f. 102.500,-
- Festival/ Huis aan de Werf	f. 102.500,-
- Festival Oude Muziek	f. 102.500,-
- Spring Dance Festival	f. 102.500,-
- Animatie Film Festival	f. 10.000,-
• Cofinanciering RASA	f. 30.000,-
• Beeldende kunstprog. Festival a/d Werf	f. 57.500,-
• BK convenanten N'Gein, Zeist, A'foort	f. 360.000,-
• Cultuureducatie	f. 350.000,-
<hr/>	
subTotaal	f. 1.638.500,-

Rol: kwaliteitsbewaker

Met de instandhouding van een provinciale infrastructuur wordt duurzame ondersteuning geboden ter versterking van de kwaliteit van activiteiten.

• Kunstuitleen	f. 119.200,-
• Stichts Centrum voor Amateurtheater	f. 167.400,-
• Hermen Molendijk Stichting (BK&V)	f. 341.200,-
• Regionale steunpunten KV	f. 2.535.800,-
• Adviescommissies voor de kunsten	f. 156.600,-
subTotaal	f. 3.320.200,-
	<hr/>
Totaal	f. 7.023.700,-

III.1 CULTUUREDUCATIE

Huidig beleid in kort bestek

Het provinciaal beleid richt zich op het structureel versterken, kwalitatief en kwantitatief, van kunst in het basisonderwijs. Het belangrijkste beleidsinstrument wordt gevormd door drie regionale steunpunten voor kunstzinnige vorming. De ondersteuning van leerkrachten bij de expressievakken heeft prioriteit. Deze ondersteuning bestaat uit methodische begeleiding, projecten, lesmateriaal, na- en bijscholing. De school betaalt voor dit werk een bijdrage. Daarnaast helpen de steunpunten de school bij de kunstmenu's. Dit zijn meerjarige programma's met theatervoorstellingen, concerten en tentoonstellingen. De steunpunten adviseren over dat programma. Ze bemiddelen tussen school en kunstproducenten en ze zorgen voor de organisatie van het geheel. De meeste scholen en de gemeenten geven hieraan een substantiële bijdrage.

Sinds enkele jaren werken de steunpunten ook voor het voortgezet onderwijs. Voor de onderbouw worden kunstmenu's opgesteld. Voor de bovenbouw gaat het om ondersteuning bij de invulling van de Culturele en Kunstzinnige Vorming en hulp bij de uitwerking van het studiehuisprincipe. De steunpunten dragen bij aan directe samenwerking en beleidsafstemming tussen scholen en kunstinstellingen of kunstproducenten. In het verlengde van dit structurele beleid wordt de regionale voorronde van de landelijke wedstrijd Kunstbende gesubsidieerd. De organisatie ervan is ondergebracht bij de steunpunten. De Kunstbende werft de deelnemers niet alleen in scholen voor voortgezet onderwijs en ROC's, maar ook in buurthuizen en jongerencentra.

Het financieel instrumentarium

● Rol: kwaliteitsbewaker	
- Steunpunt Kunst en Cultuur Eemland	f. 851.700,-
- Kunst in School (west Utrecht)	j. 870.300,-
- Steunpunt Z.O Utrecht	f. 813.800,-
● Rol: aanjager, partner gemeenten	
- subsidies voor kunstmenu's	
- basisonderwijs	f. 30.000,-
● Rol: aanjager, partner rijk	
- Cultuur en School	f. 250.000,-
- waarvan 15.000,- voor Kunstbende	
10.000,- regionale literaire manifestatie	
175.000,- (afgerond) voor de steunpunten	
50.000,- voor de ROC's	
Totaal	<hr/> f. 2.763.300,-

Cultuurparticipatie

Introductie

In de wereld van educatie en cultuur is de laatste jaren het inzicht gegroeid dat educatie het hele terrein van cultuur tot onderwerp dient te hebben en zich niet slechts moet beperken tot de kunsten. Ook wij hebben gekozen voor deze brede benadering. Cultuureducatie omvat kunsteducatie, erfgoededucatie en educatie op het vlak van de media en letteren.

Het doel van alle cultuureducatie is tweeledig. Op het niveau van het individu is de educatie gericht op creatieve ontplooiing en op culturele competentie, zodat mensen beter de weg kunnen vinden in het culturele aanbod en ze daarin beter keuzes kunnen maken. Op het niveau van de samenleving gaat het om het scheppen van (toekomstig) maatschappelijk draagvlak en het genereren van (toekomstig) publiek.

Doordat het cultuurbeleid 1999-2002 wordt vastgelegd in drie deelnota's komt de cultuureducatie gespreid over de drie nota's aan de orde.

In de medianota gaat het om leesbevordering en het leren omgaan met (oude en nieuwe) media. In de nota cultureel erfgoed gaan wij in op educatieve mogelijkheden van monumenten, museale collecties, historisch stedelijke en landschappelijke elementen, bodemvondsten en archiefmateriaal. In deze deelnota behandelen wij de educatie op het vlak van de kunsten, kunstzinnige vorming, kortweg kunsteducatie genoemd. Hieronder verstaan wij het ervaring opdoen met kunstzinnige middelen en kunstuitingen en het leren erover. Het veelvormige veld van de kunsteducatie is samen met het onderwijs de context voor het provinciaal beleid. Het omvat:

Binnenschoolse educatie

De school is, na het gezin, de belangrijkste plaats voor cultuuroverdracht. Binnenschoolse educatie vindt plaats in de vorm van lessen, kunstmenu's, projecten. Opgenomen in het vakkenpakket of als extra sfeerverhogende activiteit.

Buitenschoolse educatie via gespecialiseerde instellingen

Zoals de door de gemeente gesubsidieerde centra voor kunsteducatie, muziek- en dansscholen en creativiteitscentra. Daarnaast zijn er niet-gesubsidieerde lespraktijken en leergangen, waaronder die van de Volksuniversiteit. Al deze instellingen richten zich op jong en oud.

Educatief aanbod van kunstinstellingen

Dit aanbod richt zich veelal apart op senioren en junioren. Het aanbod voor de jeugd is deels op scholen gericht. Voorbeelden zijn: kunstcursussen van musea, lezingen bij concerten, educatief materiaal en rondleidingen bij tentoonstellingen en jeugdprogramma's binnen festivals. Wij noemen hier ook het jeugdtheater. Dit is op zichzelf geen educatie maar het is een kunstvorm die bij uitstek bruikbaar is binnen de educatie.

Vakopleidingen

Dit zijn kunstacademies, conservatoria en universitaire opleidingen. Meestal hebben zij ook een open cursusaanbod voor een algemeen (volwassenen)publiek.

De provincie heeft directe bemoeienis met de binnenschoolse educatie en met het educatief aanbod van kunstproducenten. Met de buitenschoolse educatie houdt de provincie zich niet rechtstreeks bezig. Die voorzieningen behoren tot de verantwoordelijkheid van de gemeente. Om de binnenschoolse en de buitenschoolse educatie meer op elkaar te laten aansluiten, betreft de provincie de buitenschoolse educatie wel bij haar beleid.

1. De binnenschoolse kunsteducatie

De kern van het beleid voor de komende jaren is als volgt. Doorgaan met het actieve beleid ter versterking van de plaats van kunst in het onderwijs, opdat kunst een structureel onderdeel vormt van het schoolbeleid en van schoolplannen. Het beleid verbreedt zich naar het voortgezet onderwijs, voorbereidend- en middelbaar beroepsonderwijs en volwasseneneducatie.

De provincie zet vooral in op ondersteunende en intermediaire functies. Functies die vanwege de vereiste creatieve en pedagogische deskundigheid en het benodigde brede zicht op zowel het onderwijs als het culturele veld de schaal van de gemeenten te boven gaat.

Wij handhaven de gebiedsgerichte aanpak in de regio's Eemland, Zuidoost en West Utrecht. Deze werkgebieden hebben een adequate omvang voor het directe contact met scholen (vraaggestuurd werken) en de betrokkenheid van de gemeenten. De drie regionale steunpunten, als uitvoerders van het provinciaal beleid, functioneren als regionale werkeenheden binnen de provinciale ondersteuningsstructuur. Waar de onderwijssituatie de regionale aanpak te boven gaat, wordt een provinciebrede aanpak gerealiseerd.

Wij stellen hoge eisen aan de professionaliteit en de outillage van de steunpunten. Wat betreft de huisvesting heeft het steunpunt Eemland kort geleden zijn achterstand weggewerkt door de verhuizing naar een geschikt pand. Omdat voor het nieuwe pand, in tegenstelling tot het oude, een marktprijs moet worden betaald, willen wij vanaf 1999 het subsidie voor het steunpunt Eemland verhogen met jaarlijks structureel f. 15.000,-.

Basisonderwijs

Het beleid voor het basisonderwijs wordt, met een paar aanpassingen, voortgezet. De ondersteuning van de 520 scholen voor basisonderwijs is een succesvolle taak van de steunpunten. Circa 80% van de scholen maakt gebruik van de verschillende vormen van ondersteuning en begeleiding. Dat is een percentage dat in de komende jaren op peil moet blijven en zo mogelijk uitgebreid moet worden.

Inhoudelijk was het beleid tot nu toe gebaseerd op het onderscheid tussen enerzijds de ondersteuning van leerkrachten bij de expressievakken en anderzijds de kunstmenu's voor de leerlingen. In plaats daarvan kiezen wij nu voor een meer algemene benadering. Het perspectief zou kunnen zijn "de ideale school". Zo'n school heeft:

- een visie op en een schoolwerkplan voor kunsteducatie
- een programma voor na- en bijscholing van de leerkrachten

- een methodische aanpak van de expressievakken
- een programma voor confrontatie met kunstuitingen
- een programma van kortdurende projecten en kwaliteitsimpulsen
- relaties met de lokale kunstinstellingen
- een culturele uitstraling, een kunstzinnige klimaat.

De steunpunten zullen deze meer integrale benadering in de komende jaren concretiseren, zodanig dat een evenwicht ontstaat tussen de verschillende componenten van dit perspectief.

Wat betreft de component na- en bijscholing van leerkrachten is er een nieuwe situatie ontstaan. Het budget dat voorheen aan de pedagogische academies werd verstrekt, beheren de scholen inmiddels zelf; de markt is dus vrij. Onderzoek van het steunpunt Zuidoost Utrecht (1995-1997) heeft uitgewezen dat de steunpunten voor na- en bijscholing een meer substantiële bijdrage van de school kunnen vragen, zodat de inkomsten stijgen.

Het ontwikkelen van materiaal voor lessen en projecten is van oudsher een taak van de steunpunten. Op dit punt kan de doelmatigheid worden vergroot door meer dan tot nu toe gebruik te maken van bestaande methodieken en modellen. Verder kunnen de steunpunten elkaars deskundigheid beter benutten en meer samenwerken.

Meer inkomsten en een grotere doelmatigheid willen wij daarom in de komende jaren bespreken met de steunpunten.

Voortgezet onderwijs

Het beleid ter ondersteuning van het voortgezet onderwijs willen wij aanzienlijk intensiveren. In totaal zijn er 45 scholen voor voortgezet onderwijs in de provincie, waarvan de steunpunten nu 30% bedienen. Het streven is dit percentage op te trekken tot een bereik van tenminste 85%. De samenwerking met het mbo/mavo-onderwijs blijft een punt van extra aandacht, omdat juist daar de multiculturele jeugd te winnen is. Ten behoeve van afstemming tussen de vraag van het onderwijs en het aanbod van de kunstinstellingen werken de steunpunten aan regionale platforms.

Sinds 1997 staat landelijk de cultuureducatie in het voortgezet onderwijs hoog op de agenda. In de bovenbouw van het voortgezet onderwijs vinden ingrijpende veranderingen plaats, zowel inhoudelijk als didactisch. Deze veranderingen leiden ertoe dat leerlingen en leerkrachten rechtstreeks te maken krijgen met culturele instellingen én omgekeerd. Het is de bedoeling dat leerlingen minder klassikaal onderwijs en "hoorcolleges" krijgen en aanzienlijk meer zelfstandig gaan studeren, ook buiten de school. Het studiehuis-principe. De onderwijsinhoud verandert door de introductie van keuzeprofielen en het vak Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV). In dit kader is een landelijke proef gaande met een gratis Cultureel Jongeren Paspoort, o.a. in Amersfoort. Naar verwachting krijgen leerlingen vanaf 1999 vouchers voor korting bij bezoek aan culturele instellingen. Uiteraard geldt dit niet alleen voor de kunstensector, maar ook voor monumenten, historische musea, archieven, media en bibliotheken. Op deze wijze gaat cultuureducatie dus over in cultuurparticipatie.

De steunpunten werken nu sinds enkele jaren voor het voortgezet onderwijs. De ervaringen wijzen uit dat het onderwijs behoefte heeft aan:

- informatie over culturele instellingen en het leggen van contacten met deze instellingen in de schoolomgeving
- advies over, selectie en organisatie van kunstconfrontaties in de onderbouw
- hulp bij het ontwikkelen van studiemateriaal (Culturele en Kunstzinnige Vorming in de bovenbouw en over enkele jaren ook in de onderbouw).

De culturele instellingen, binnen en buiten de provincie, streven naar directe samenwerking met de scholen. Een groot aantal podia, muziek- en theatergezelschappen en musea zoekt, onafhankelijk van elkaar, contact met een nog groter aantal scholen. De verwachting is dat bij uitstek de steunpunten hier in een behoefte kunnen voorzien door het realiseren van (regionale) platforms, waarin de vraag van de school en de mogelijkheden van de culturele instellingen concreet op elkaar worden afgestemd.

Elke school heeft de verplichting een zogeheten cultuurcoördinator aan te stellen. Dat is op veel scholen al gebeurd, de andere scholen zullen nog volgen. Zo iemand moet de spil zijn waar omheen het culturele leven van een school draait. De steunpunten ondersteunen het werk van de cultuurcoördinatoren en hun taak vormt er een aanvulling op.

Cultuur en School

Cultuur en School is de titel waaronder rijk, provincies en grote gemeenten tussen 1997-2000 een extra impuls geven aan cultuureducatie voor jongeren. Het streven is enerzijds dat de school meer "cultuur" in huis haalt, anderzijds dat culturele instellingen zich meer instellen op wensen en mogelijkheden van het onderwijs. Belangrijkste doelgroep is het voortgezet onderwijs en daarbinnen vbo/mavo. Inhoudelijke prioriteiten zijn multiculturaliteit en cultureel erfgoed. Op jaarbasis is voor de provincie Utrecht f. 350.000,- beschikbaar, waarvan f. 200.000,- rijksbijdrage. In 1999 is f. 170.000,- bestemd voor projecten cultureel erfgoed, f. 155.000,- voor de steunpunten, f. 15.000,- voor de Kunstbende en f. 10.000,- voor onderzoek naar leesbevordering. De projecten Cultuur en School worden in de provincie aangezwengeld en gebundeld door de Steunpunten Kunstzinnige Vorming en de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed.

Om zich de komende jaren te bewijzen bij zowel de scholen als bij de kunstinstellingen willen wij de steunpunten vanaf 1999 jaarlijks en voor een periode van 4 jaar, een extra budget verstrekken van f. 150.000,-. In de loop van de vierjarige periode moet duidelijk worden of de ondersteuning van het voortgezet onderwijs een kerntaak van de steunpunten behoort te zijn. Daarbij zullen wij nagaan of voor het intermediaire werk van de steunpunten bijdragen kunnen worden verwacht van de belanghebbenden: het onderwijs en de culturele instellingen.

In het kader van Cultuur en School ontvangt de provincie tot en met het jaar 2000 een rijksbijdrage van jaarlijks f. 200.000,-. Op rijksniveau is het politieke draagvlak voor Cultuur en School groot. Dat de landelijke overheid na het jaar 2000 de lopende beleidsimpuls zou staken, is dan ook niet waarschijnlijk. Maar op dit moment is echter niet duidelijk of de huidige aanpak, waarbij een deel van het rijksgeld decentraal wordt ingezet, blijft bestaan. De Raden voor Cultuur en Onderwijs hebben onlangs hun advies uitgebracht. Financieel wordt voorgesteld het rijksgeld voor Cultuur en School niet langer aan de lagere overheden beschikbaar te stellen, maar aan de scholen.

Regionale Opleidingscentra ROC's

Voor dit, uit het oogpunt van cultuur, nieuwe terrein zal beleid worden ontwikkeld.

Zoals gezegd, Cultuur en School richt zich vooral op jongeren. En die zijn in ruime mate te vinden bij de Regionale Opleidingscentra, de ROC's. Evenals van vbo/mavo-scholen heeft het leerlingenbestand van de ROC's een sterk multicultureel karakter. Dit is één van de redenen waarom het rijk eind 1997 aan elke convenantsregio eenmalig f. 150.000,- extra beschikbaar heeft gesteld voor cultuureducatie (dus ook media, letteren en erfgoed) in de ROC's. Hiervan is f. 50.000,- toegekend aan het ROC de Amerlanders te Amersfoort, f. 50.000,- aan het ROC Utrecht en f. 50.000,- aan ROC Flevoland.

De bemoeienis met de ROC's vanuit het cultuurbeleid is nieuw. Wij streven ernaar de huidige impuls om te buigen in doorgaande aandacht voor cultuur, ingebed in het vakkenpakket of als klimaatversterkend middel.

De volwasseneneducatie behoort ook tot de binnenschoolse educatie. De plaats die cultuur daarbinnen inneemt of kan innemen is voor de provincie terra incognita. In de komende jaren wordt deze situatie onderzocht. Op basis van een veldverkenning komen wij met een nader standpunt. Voor dit onderzoek is naar schatting eenmalig f. 35.000,- nodig.

2. Relatie provinciaal en gemeentelijk beleid

Van de samenhang tussen het provinciaal educatief beleid en dat van de gemeenten zullen wij meer werk maken. Wij streven naar gebiedsgericht regulier overleg met de gemeenten, gekoppeld aan de regio's van de steunpunten.

In vrijwel elke gemeente neemt cultuureducatie en -participatie een prominente plaats in. Het zijn de gemeenten die zorgen voor de buitenschoolse educatie in muziekschool en creatief centrum, voor de amateurkunst, voor de podia en de musea. De meeste gemeenten geven hun instellingen de opdracht om contacten te leggen met het onderwijs. Het provinciaal beleid, en daarmee het werk van de steunpunten, sluit hierop aan. Met theaters zoals de Lampegiet in Veenendaal, de Speeldoos in Baarn en De Kom in Nieuwegein bestaat vaste samenwerking. Er zijn ook minder voor de hand liggende vormen van samenwerking door de steunpunten aangegaan, zoals het muziekproject met het harmonie-orkest en de basisscholen in Baarn, het beeldende-kunstproject van basisscholen en de Kunstuitleen Nieuwegein en het schoolbandproject van scholen voor voortgezet onderwijs in Zeist samen met de muziekschool en het jongeren centrum in die gemeente.

Deze samenwerking willen wij meer bestuurlijke inbedding geven. De gemeenten en de provincie spreken elkaar zelden over cultuureducatie, dit in tegenstelling tot de door hen gesubsidieerde instellingen. Bij dit voorgenomen contact met de gemeenten stellen wij ons in elk geval de taak om tot meer informatie-uitwisseling te komen. Gebleken is dat de gemeenten de steunpunten kennen voorzover zij financieel bijdragen aan de kunstmenu's. Minder bekend blijkt het andere werk van de steunpunten, dat deel dat geheel door de provincie wordt bekostigd. Meer dan tot nu toe zullen wij het aandeel van de provincie als aanjager, partner en kwaliteitsbewaker, over het voetlicht brengen.

Met de gemeente Amersfoort vindt inmiddels een regulier bestuurlijk overleg plaats. Dit heeft geleid tot verregaande samenwerking voor het voortgezet onderwijs tussen het Amersfoortse Bureau Kunsteducatie en SKCE.

Waar nodig beogen wij hetzelfde in die gemeenten waar de taakafstemming tussen gemeentelijke, op het onderwijs gerichte voorzieningen en het steunpunt nog onvoldoende is gerealiseerd. Ook met de gemeente Utrecht willen wij de cultuureducatie als onderwerp aansnijden. De gemeente is verantwoordelijk voor zowel uitvoerende activiteiten als voor de steunfunctie. Er valt wederzijds voordeel te behalen uit een goede informatie-uitwisseling en het overdragen en gezamenlijk ontwikkelen van projecten door de steunpunten en het Utrechts Centrum voor de Kunsten.

3. Educatief aanbod van kunstinstellingen

Wij zien geen reden om op titel van cultuureducatie een apart aanbodbeleid te voeren. Het aanbodbeleid wordt al gevoerd op titel van podiumkunsten.

De provincie draagt, op titel van het podiumkunstbeleid, actief bij aan het educatief aanbod van podiumkunsten. Wij ondersteunen zowel podia als producenten die zich met hun professionele aanbod richten op jeugd en jongeren. De meest in het oog springende vorm van ondersteuning vormt uiteraard de stimulering van het jeugdtheater.

Er is één lacune in het educatief aanbod van podiumkunsten en dat is het aanbod van symfonische muziek als onderdeel van de kunstprogramma's in het (basis)onderwijs. De provincie kent geen "huisorkest" meer zoals het vroegere Utrechts Symfonie Orkest. Voor de educatieve activiteiten van dat orkest is destijds geen vervanging gekomen, zodat dit onderdeel van de cultuureducatie uit beeld is verdwenen. Elders in het land vinden op dit moment belangwekkende activiteiten plaats, zoals die van het Residentie- en het Noordhollands Filharmonisch Orkest. Het steunpunt Eemland heeft inmiddels samenwerking gezocht met het Muziekcentrum van de Omroep in Hilversum.

Als uitzondering op de regel dat de provincie geen educatief aanbodbeleid voert, willen wij deze lacune gaan aanpakken. Wij willen in de komende jaren het symfonische muziekaanbod voor (basis)onderwijs weer een vaste plaats in de provincie geven. Dit vergt onderzoek naar de verschillende mogelijkheden en een proef op de som. Wij schatten in dat hiervoor minimaal f. 100.000,- nodig is.

Wat de beeldende kunst betreft, zullen wij meer aandacht schenken aan de educatieve potenties van de door de provincie in stand gehouden instellingen voor beeldende kunst. Met name denken wij aan de Kunstuitleen. In het verlengde van het geslaagde project van steunpunt West Utrecht en de Kunstuitleen Nieuwegein zullen wij nagaan hoe de rol van de Kunstuitleen op het educatieve vlak vergroot kan worden.

III.II PROMOTIE EN PUBLIEKSWERVING

Het beleid voor binnenschoolse educatie genereert vooral een toekomstig cultureel publiek. De provincie besteedt ook aandacht aan het publiek van nu, met name waar het de podiumkunst betreft.

1. Arrangementen voor senioren

De extra aandacht voor cultuurparticipatie van ouderen wordt voortgezet.

De Kunstbus voor Senioren is in 1994 door ons geïnitieerd. In dat jaar van de Ouderen werd onder meer aandacht besteed aan de bereikbaarheid van diverse provinciale voorzieningen. Eén van de zaken die daarbij opviel was dat senioren in mindere mate gebruik maken van culturele voorzieningen. Het vervoer bleek het grootste knelpunt te zijn. Het KunstBusproject biedt een compleet verzorgd avondje uit. Senioren worden een steeds belangrijker doelgroep voor culturele instellingen. Voortzetting en uitbreiding van specifieke arrangementen vinden wij dan ook noodzakelijk.

De kunstbus voor senioren rijdt met een meerjarig aanjaagsubsidie van de provincie. Het project is een succes. Muziekcentrum Vredenburg, de Stadsschouwburg Utrecht, de Flint in Amersfoort en De Lampegiet in Veenendaal bieden arrangementen aan, er heeft zich een netwerk gevormd van lokale contactpersonen bij ouderenorganisaties en dienstencentra, en een particulier organisatiebureau bemiddelt. Het verzorgt de werving, de afstemming tussen aanbod en vraag en de logistiek. Senioren worden op lokale opstappunten opgehaald, naar voorstellingen gebracht en weer in hun gemeente teruggebracht.

De behoefte aan voortzetting van het Kunstbus-project is groot. Er zijn veel reacties van lokale contactpersonen. Ouderenorganisaties hebben erop aangedrongen dat de provincie iets doet om de voortgang te waarborgen. Ook de deelnemende schouwburgen willen dat de Kunstbus blijft rijden. Wij streven ernaar de organisatie van het project over te dragen aan een instelling die dit werk erbij kan en wil doen.

De uit- en thuisregeling van Muziekcentrum Vredenburg is een andere variant van een arrangement voor senioren. Aan Muziekcentrum Vredenburg geven wij sinds tien jaar een vast subsidie van f. 25.000,- als bijdrage in de lasten van de zogenaamde Uit-en-Thuisconcertreeks. Wij zijn bereid in de komende vier jaar een deel van de lasten van de specifieke arrangementen voor deze doelgroep te blijven waarborgen. Wij zullen in overleg met de gemeentebesturen een beroep doen op de leiding van Stadsschouwburg, Vredenburg en De Lampegiet om organisatorische inbedding van dit project te versterken.

2. Centrale informatievoorziening en dienstverlening

Wij zullen onderzoek doen naar de wenselijkheid en haalbaarheid van informatievoorzieningen en kaartverkoop op provinciaal niveau.

Op verschillende manieren wordt door de diverse kunstinstanties in de provincie aan publiekswerving gedaan. Aan de ene kant vinden wij het logisch dat, gezien de aard van de instellingen en activiteiten, eenieder zijn eigen identiteit benadrukt en een eigen publieksbenadering kiest. Aan de andere kant vinden wij een bredere aanpak ter promotie van het Utrechtse culturele product raadzaam. Zo kan ieder streven naar meer effect van zijn inspanningen.

In de afgelopen jaren is een voorzichtige start gemaakt met het leggen van een basis ter versterking van de samenwerking tussen culturele instellingen in de stad Utrecht. Wij zullen onderzoeken of op provinciaal niveau een vorm van centrale informatievoorziening, reservering en kaartverkoop wenselijk en haalbaar is en daarbij de mogelijkheden van het Internet in de beschouwingen betrekken. Met name de vraag of de ontwikkeling van een publieksvriendelijk zoekstelsel via het Internet voor alle participanten toegevoegde waarde heeft, staat daarbij voor ons centraal. Wij zullen hierop in de medianota nader ingaan.

Deelname

In deze tabel staan de door het CBS in de periode 1990/1991 tot 1995/1996 vastgestelde groeipercentages voor het aantal bezoekers van de verschillende podiumkunsten, exclusief popconcerten in vergelijking met de cijfers voor Nederland als geheel.

Bezoekers x 1000	Provincie Utrecht			Nederland		
	90/91	95/96	%	90/91	95/96	%
Theater	195	199	+ 2	3104	3089	- 0
Muziek	459	495	+ 8	4061	5545	+37
Muziektheater	121	179	+48	2592	4871	+88
Danstheater	41	67	+63	703	937	+33
Overige	20	38	+90	414	657	+59
Totaal	836	978	+17	10874	15099	+39

In deze tabel vindt u een uitsplitsing naar enige gemeenten in de provincie:

Gemeente	Aantal voorstellingen		Aantal bezoekers	
	absoluut	%	absoluut	%
Utrecht	2.030	52	605.000	62
Amersfoort	550	14	11.000	11
Nieuwegein	135	3	32.000	3
Veenendaal	100	3	28.000	3
Zeist	175	4	32.000	3
Elders (*)	930	24	170.000	18
Totaal	3.920	100	978.000	100

(*) Het CBS geeft geen uitsplitsing naar andere gemeenten.

Huidig beleid in kort bestek

Het huidige beleid staat in het teken van de kwaliteitsverbetering van lokale amateurkunst-activiteiten op provinciaal niveau. Het provinciale beleid richt zich daarbij vooral op deskundigheidsbevordering van het artistieke, niet-bestuurlijke amateurkader. Dit met de verwachting dat het artistieke kader, voorzover in de disciplines aanwezig, de motor kan zijn voor ambitie en vernieuwing. De scholing en deskundigheidsbevordering van de individuele amateurkunstenaar is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van hemzelf en van de gemeenten die moeten zorgen voor bepaalde voorzieningen, zoals muziekscholen, creativiteitscentra, oefenruimtes e.d.

Waar nodig worden projectmatig deskundigheidsbevorderende activiteiten ondersteund. Deze activiteiten worden veelal door (regionale) koepels geïnitieerd. Het gaat hier om projecten als een cursus voor koordirigenten, personele inzet bij het opzetten van voorzieningen, taakstellingen voor professionele projectmedewerkers. Een vaste voorziening is de ondersteuning voor het amateurtheater door het Sticht Centrum voor Amateurtheater en de inzet van een programmeringsbudget voor poppodia in de provincie.

Inhoudelijke kwaliteitsbevordering van activiteiten met een kunstzinnige meerwaarde voor de amateurkunst en activiteiten die een bovenlokaal of regionaal karakter hebben, is een tweede aandachtspunt. Hierbij moet worden gedacht aan activiteiten als een popfestival, een toneelvoorstelling, een marsconours.

Financieel instrumentarium

● Subsidieregeling	
- voor incidentele activiteiten	f. 80.000,-
- voor projecten ter ondersteuning van de amateurkunst	f. 100.000,-
● Het Sticht Centrum voor Amateurtheater. Subsidie voor jaarlijkse reeks activiteiten	f. 169.500,-
● Het provinciaal Podiumkrediet voor popmuziek.	f. 30.000,-
	<hr/>
Totaal	f. 379.500,-

Amateurkunst

Introductie

Hoe het amateurveld ook is georganiseerd en wie er zich ook toe willen rekenen, één ding staat vast: de amateurkunstsector kent een enorme diversiteit. Om een aantal kunstdisciplines willekeurig naast elkaar op te noemen: videokunst, film, literatuur, poëzie, fanfarekorpsen, majorettekorpsen, mime, volksdans, ballet, jazzdans, schilderkunst, koorzang, symfonische muziek, textiele werkvormen, opera, popmuziek. Alleen al de muzieksector telt verschillende disciplines. Kamermuziek, popmuziek, blaasmuziek, jazz, oude muziek. En binnen de sector beeldende kunst zijn niet alleen schilders en beeldhouwers actief, maar ook quilters, origamisten, videokunstenaars, tekenaars. Bij de amateurkunst gaat het dus niet vooral om podiumkunsten en amateurs in groepsverband, al zijn dat vaak wel de disciplines waarvan het publiek meer dan gemiddeld iets verneemt. Beeldende kunstenaars, evenals schrijvers, werken vaak solitair en presenteren zich anders of helemaal niet.

In het provinciaal beleid zijn we er niet op uit om alle sectoren, disciplines, stromingen en bewegingen in aandacht en financiële ondersteuning gelijk te schakelen. Zo'n vorm van verdelende rechtvaardigheid past in onze ogen niet in ons stimuleringsbeleid. Overheidsbemoeienis is niet op alle niveaus van de amateurkunst gewenst of zelfs maar bevorderlijk. Wel noodzakelijk is het om oog te hebben voor de kwaliteit die amateurkunst op alle niveaus kan hebben.

In de amateurkunstwereld tekenen zich twee tendensen af. Aan de ene kant de toenemende verscheidenheid in de amateurkunst, met als trefwoorden, multiculturaliteit, sociaal-maatschappelijke dimensies en traditie en vernieuwing.

Aan de andere kant de toenemende behoefte aan meer continuïteit in de ondersteunende voorzieningen of de infrastructuur.

Voor het eerste willen we meer kritische aandacht opbrengen met waar nodig aanvullende maatregelen in het bestaande beleidsinstrumentarium.

Voor het tweede willen we extra middelen uittrekken om de continuïteit van het al in gang gezette beleid te waarborgen en de mogelijkheid te openen om nieuwe inzichten uit te werken.

1. Kwaliteit en verscheidenheid in activiteiten

De komende jaren zullen wij meer aandacht schenken aan de balans tussen enerzijds het culturele belang en anderzijds aan de sociaal-maatschappelijke betekenis van amateurkunst.

Ruim vier jaar nu maakt de amateurkunst onderdeel uit van het beleidsterrein kunsten en is het geen onderwerp binnen het welzijnsbeleid. Deze ontwikkeling werd destijds in vrijwel alle geledingen binnen het amateurveld toegejuicht. Er werd met deze stap recht gedaan aan de belangrijke culturele betekenis die de amateurkunst had en heeft. Het specifieke sociaal-maatschappelijke belang van de amateurkunst is met deze verplaatsing op zichzelf natuurlijk niet verminderd.

Amateurkunst is één van de vele manieren waarop iemand meerwaarde aan zijn leven kan geven. De redenen die mensen geven om bijvoorbeeld lid te zijn van een muziekvereniging lopen

uiteen. Naast de artistieke overwegingen, waarop de keuze is gebaseerd, is gezelligheid en omgang met andere mensen vaak een even belangrijk motief. En juist deze tweeledigheid is de hoofdoorzaak voor het bestaan van de grote verschillen tussen de ambities van de ene amateur en die van de andere.

Wij onderkennen deze verscheidenheid binnen dit beleidsterrein en willen dan ook de verschillende ambitieniveaus op hun waarde schatten. Als wij dus spreken van kwaliteitsbeleid, dan betekent dat niet dat wij tegen beter weten in appels met peren gaan vergelijken om zo het ambitieuze amateur-operagezelschap boven het jaarlijkse concours van fanfaremuziek te stellen. Beide hebben hun eigen intrinsieke culturele waarde.

Sociaal-maatschappelijke dimensies van de (amateur)kunst

Een eenmalig proefbudget voor kunstprojecten met een specifiek maatschappelijk en niet kunstzinnig doel als nieuw element in het bredere cultuur- en welzijnsbeleid.

Sommige cultuuruitingen die onder onze aandacht worden gebracht via een subsidieverzoek dienen vaak een ander belang dan een rechtstreeks kunstzinnig doel. Hier is de culturele activiteit voornamelijk een middel om een ander maatschappelijk doel, zoals integratie of wederzijds begrip, te verwezenlijken. Minderheidsgroeperingen, zoals etnische groepen of ouderen-groeperingen, maar ook patiëntenorganisaties of belangengroeperingen in de geestelijke gezondheidszorg grijpen vaak de kunst, zowel de amateurkunst als de professionele kunst, aan als middel om dat andere, sociaal-maatschappelijke doel te verwezenlijken.

In de afgelopen jaren is dit soort activiteiten sterk toegenomen. We zouden graag een antwoord geven op dit fenomeen binnen het culturele krachtenveld. Integratie van beleid met andere terreinen, zoals ouderenbeleid, jeugdbeleid of minderhedenbeleid, kortom het brede zorg- en welzijnsbeleid is hier wellicht het meest voor de hand liggende antwoord op. Om hiermee een begin te maken willen wij pleiten voor een budget voor sociaal-maatschappelijk-culturele activiteiten. Een budget voor dergelijke projecten zou een eerste stap kunnen zijn voor een nieuw element in het bredere cultuur- en welzijnsbeleid.

Traditie en vernieuwing

Het onderscheid tussen traditionele en vernieuwende activiteiten moet in ons beleid duidelijker tot uitdrukking worden gebracht.

De afgelopen vier jaar hebben zich de "niet traditionele" amateurdisciplines duidelijker gemanifesteerd. Onder de niet traditionele amateurdisciplines verstaan wij voor het gemak die disciplines waarin de verenigingsstructuur niet de basis vormt voor amateuractiviteiten, zoals bijvoorbeeld wel duidelijk bij toneelverenigingen en koren. Die niet traditionele disciplines zijn beeldende kunst, literatuur en daarnaast delen van de muziek- en theatersector. Er is mede met behulp van het verruimde steunfunctiebudget een serieus provinciaal steunpunt van amateurschrijvers ontstaan. De belangenvereniging voor popmuzikanten is uitgegroeid tot een provinciale koepelorganisatie met een nog steeds groeiend netwerk van podia in de provincie. Het in eerste instantie stedelijke initiatief voor amateur-beeldend kunstenaars is bezig te onderzoeken welke ondersteunende meerwaarde zij kan bieden aan de beeldende amateurkunstenaars in de hele provincie.

Naast deze veranderingen is er binnen een bepaalde groep amateurkunstenaars, verspreid over bepaalde disciplines, een duidelijke professionaliseringstendens waar te nemen.

Waar in de vorige cultuurnota nog voorzichtig werd gesproken van vervagende grenzen tussen amateurs en professionele kunstenaars, kan er nu rustig gesproken worden van verschillende

categorieën amateurkunstenaars: de sociaal-culturele amateurkunst, de liefhebber met zekere behoefte aan vernieuwing en scholing en de ambitieuze amateur die op een professionele manier werkt.

Tegenover deze positieve ontwikkelingen staat dat de traditionele amateurverenigingen in toenemende mate met problemen zijn kampen. Daar worstelt men steeds vaker met een gebrek aan bestuurlijke capaciteit. De verenigingen vergrijzen en vaak komt de visie op de ambitie van de vereniging niet meer overeen met de eisen die door de buitenwereld (niet in de laatste plaats de overheden zelf) gesteld worden.

Deze meer nadrukkelijker omgang met het onderscheid dat er bestaat tussen de vernieuwende en de traditionele activiteiten menen wij met het bestaande activiteitenbeleid te kunnen realiseren. De waaier van de verschillende cultuuruitingen manifesteert zich bij een bestedingskrediet voor incidentele activiteiten immers het duidelijkst; het krediet vervult een handige signaleringsfunctie. Intensiveringen op bepaalde terreinen kunnen hier het eerst onderkend en getoetst worden.

Maar dit is slechts één functie van het activiteitenbeleid. Een andere functie is eenvoudigweg te stimuleren wat zich op provinciaal niveau afspeelt. Tenslotte is amateurkunst iets dat gezien en gehoord wil worden. Door zowel de uitvoerenden zelf als door het publiek.

Wij willen het geconstateerde onderscheid in het huidige activiteitenkrediet tot uitdrukking brengen, en twee deelkredieten instellen. Eén voor "belangrijk onderhoudswerk" en deelkrediet en één voor "vernieuwende ontwikkelingen". Dit vergt een heldere opdracht aan de commissie Podiumkunsten/Amateurkunst en een aanpassing van het Besluit Amateurkunst.

De Commissie Podiumkunsten

Deze commissie oordeelt niet alleen over de aanvragen op het gebied van de professionele podiumkunsten, maar ook over amateur aanvragen. Zeven breed georiënteerde deskundigen op het gebied van de (amateur)kunst beoordelen verzoeken om subsidie op artistiek-inhoudelijk belang, belang voor de provincie en inhoudelijke en praktische haalbaarheid. Adviezen aan GS zijn niet bindend, maar wel zwaarwegend. Mocht de commissie over een bepaalde discipline op enig moment niet beschikken over voldoende kennis, dan schakelt zij een externe deskundige in.

Koorbegeleiding

Het beleid voor koorbegeleiding wordt onderdeel van het beleidsterrein amateurkunst.

Koorbegeleiding vindt tot op heden "onderdak" bij de professionele podiumkunsten. Alhoewel de koren een duidelijke amateuraangelegenheid zijn, is dit te verklaren. De aparte regeling koorbegeleiding voorzag oorspronkelijk in een professionele orkestbegeleiding van de amateurkoren. Voortschrijdend inzicht heeft er nu toe geleid dat wij de koorbegeleiding willen onderbrengen bij de amateurkunst. Het beleid koorbegeleiding komt sterk overeen met het beleid voor activiteiten op het gebied van de amateurkunst. De beide terreinen verschillen niet wezenlijk maar wat betreft de formele subsidiecriteria zijn er wel verschillen.

We willen nu bezien hoe we de beide subsidieregelingen zouden kunnen verenigen zonder dat dit directe gevolgen heeft voor de koren. Het is dan ook niet de bedoeling nu te tornen aan het verschil tussen de budgetten die voor koorbegeleiding en amateurkunst beschikbaar zijn.

Wel willen we de aparte begrotingsposten samenvoegen tot twee deelkredieten binnen de amateurkunst. Hiermee wordt recht gedaan aan de algemene keuze voor meer flexibele inzetbaarheid van cultuurbudgetten.

2. Naar een nieuwe infrastructuur

De komende vier jaar willen wij bezien hoe een degelijke infrastructurele voorziening in de provincie kan ontstaan. Daartoe willen we met gemeenten samenwerken en de contacten met de amateurkoepels intensiveren.

In de vorige cultuurnota werd ervoor gepleit het budget voor steunfunctieprojecten te verhogen. Dat heeft geresulteerd in een steunfunctiebudget van f. 100.000,-. Deze verviervoudiging van het toenmalige zeer bescheiden steunfunctiebudget heeft een ontwikkeling aan het licht gebracht die duidelijk maakt dat er bijzonder veel potentie in deze sector aanwezig is. Op zich is dit geen nieuw inzicht. Stimulering kweekt initiatieven. Aanvankelijk leek het niet gemakkelijk om de amateurkoepels te prikkelen tot meer ambitieuze deskundigheidsbevorderende initiatieven. Maar dit is niet verbazingwekkend. Immers, voor de amateurkoepels was er de jaren voorafgaand aan de vorige cultuurnota nauwelijks budget voor uitvoering van goede plannen. De verruiming van het budget maar ook de verruiming van de criteria heeft aangetoond dat met meer gerichte prikkels er heel veel interessante ontwikkelingen in gang kunnen worden gezet.

In de provincie Utrecht is geen amateurkunsthuis of een andere vaste plaats voor de amateurkunstenaar, zoals in andere provincies wel. Er is geen algemeen aanspreekpunt voor alle amateurs, van welke plimage ook, waar men ondersteuning, advies en bijstand kan krijgen. Expliciet kozen wij er in de vorige cultuurnota voor om dat zo te houden. In plaats daarvan verruimden wij het budget voor steunfunctie-activiteiten. De mogelijkheid ontstond hierdoor om projectmatig professionele ondersteuning in te zetten. Waar de sectoren behoefte hadden aan bepaalde impulsen, konden die via het steunfunctiebudget gegeven worden. Door het inzetten van een ad hoc-consulent of het organiseren van een reeks cursussen of het projectmatig opzetten van een voorziening.

Dit beleid heeft succes gehad. Maar met het succes diende zich tegelijkertijd een probleem aan. Het doel, kwaliteitsverbetering en professionalisering van het kader, kwam voor de aanvragers met dit beleidsinstrument in zicht. En zoals te verwachten was, dat creëerde een bijgestelde, hogere ambitie. Het bescheiden budget laat echter nauwelijks vervolgsubsidies toe en kan in zijn bescheidenheid dus niet voorzien in de vraag die opgeroepen wordt. Er zijn meer dan een paar disciplines en er is dus een veelvoud aan plannen en wensen. Om het opgeroepen enthousiasme te laten voortbestaan moeten wij de komende vier jaar serieus werken aan een infrastructurele voorziening.

In samenwerking met de stad Utrecht, waar veel landelijke amateurkoepels en kunstvakopleidingen gevestigd zijn en in samenspraak met andere gemeenten willen wij een zodanige beleidsafstemming realiseren dat bundeling van krachten in de nabijere toekomst wellicht wél leidt tot een algemeen Centrum voor Amateurkunst. Tussen de gemeente Utrecht en de provincie bestaat inmiddels regelmatig overleg over de amateurkunst en wordt al getracht het beleid in uitvoering zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Ook is door een aantal amateurkoepels al een begin gemaakt met een nieuw toekomstperspectief.

Wij pleiten ervoor de komende vier jaar te gebruiken om samenwerking tussen provinciale koepels en verbanden in Utrecht en andere gemeenten te verstevigen. Het doel hiervan is in eerste instantie om elkaar waar mogelijk te versterken maar waar noodzakelijk de eigen identiteit te laten behouden.

Wellicht kan op termijn een ak-convenant tussen provincie, rijk en gemeenten worden nagestreefd waarin het juist gaat om de basis, de infrastructuur eenduidig, herkenbaar en toegankelijk te maken.

In elk geval is in onze ogen een verhoging van het steunfunctiebudget op zijn plaats. Hiermee kan aan de verdere versteviging van de basis gewerkt worden. Per jaar kunnen nu slechts twee à drie projecten gehonoreerd worden. Om aan de wensen van de dansers, de beeldend kunstenaars, de muzikanten, de schrijvers en de koorwereld die er nu al zijn tegemoet te komen is een verhoging met in totaal twee ton noodzakelijk. Pas dan kan van een werkelijke kwaliteitsimpuls worden uitgegaan.

Huidig beleid in kort bestek

Het beleid voor de professionele podiumkunsten verloopt via twee sporen. Aan de ene kant een veelzijdig stimuleringsbeleid voor kleinschalige initiatieven overal in de provincie en aan de andere kant een ontwikkelingsbeleid voor de festivals en productie-initiatieven in Utrecht en Amersfoort. Voor het culturele veld fungeren wij als aanjager en kwaliteitsbewaker en voor gemeenten en het rijk spelen wij een bestuurlijke partnerrol. Enkele grotere instellingen worden samen met rijk en gemeente Utrecht gefinancierd. Nieuwe ontwikkelingen worden met aanvullende bijdragen gestimuleerd. En wat betreft de distributie van muziek en (jeugd)theater in de provincie bieden wij aanbieders en podia de bemiddelende en helpende hand via Theater en Muziek Netwerk Nederland. De kern van het beleid is enerzijds stimulering van activiteiten die duidelijk kwaliteit hebben en waarvoor een voedingsbodem is; anderzijds versterking van het productieklimaat in Utrecht en Amersfoort en meer profilering en afstemming in het programmeringsbeleid van de kleine podia in de provincie

Financieel instrumentarium

Rol: partner

- Cultuurconvenant 1997-2001

Overzicht :

cofinanciering Paardenkathedraal	f.	421.900,-
cofinanciering Oude Muziek, Ned.Film Festival, Festival a/d Werf en Spring Dance en festival Animatiefilm	f.	420.000,-
cofinanciering RASA	f.	30.000,-
	f.	<u>871.900,-</u>

Rol: aanjager en partner

Het programmeringsbudget en de circuitsubsidies
voor jazz en jeugdtheater

Overzicht beschikbare middelen 1998

- programmeringssubsidies (jeugd)theater, jazz, oude muziek:	f.	360.000,-
---	----	-----------

Rol: aanjager

Het flexibele activiteitenkrediet

Overzicht beschikbare middelen 1998:

activiteitenkrediet podiumkunsten	f.	440.000,-
minus RASA, Animatie (convenant)	f.	40.000,- -/-
	f.	<u>400.000,-</u>

Podiumkunsten

Introductie

Voor de ontwikkeling van de podiumkunsten en voor de stimulering van de publieke betrokkenheid is een beleidsstructuur nodig waarin steeds ruimte voor vernieuwing mogelijk is. Culturele processen verlopen relatief autonoom, het beleid volgt die ontwikkelingen en schept de voorwaarden. De netwerken waarin professionele kunstproducten worden gedistribueerd beperken zich niet tot de omgeving waarin zij zijn ontwikkeld. Een deel van de afzet wordt gevonden op een lokale of regionale markt. Distributie op minimaal landelijke schaal wordt in ieder geval door de grootschalige orkesten en gezelschappen nagestreefd, hoewel daar de bereidheid tot reizen afneemt. Voor de kleinschaliger podiumkunsten is de lokale of regionale markt zeer belangrijk, zeker in het begin.

In het huidige bestel bevindt zich het overgrote deel van de subsidiegelden voor de podiumkunstproductie bij het rijk. Sinds de jaren tachtig ligt de verantwoordelijkheid voor de podiumkunstproductie bij de rijksoverheid. De laatste jaren is het inzicht gegroeid dat vanwege de verwevenheid van productie, distributie en afname zo'n scheiding van verantwoordelijkheden (het rijk voor de productie, de provincies voor de spreiding en de gemeenten voor de accommodaties) niet meer werkbaar is. Vandaar dat de weg van cultuurconvenanten gekozen is, waarbij de gemeenten, waar gezelschappen gevestigd zijn, samen met de provincies en het rijk overleg voeren en allianties aangaan om het beleid in gezamenlijkheid voor te bereiden en uit te voeren.

In de huidige verhoudingen bemoeit de rijksoverheid zich gedetailleerd met het kunstleven. Zo bevat de lijst van door het rijk (mede)gefinancierde instellingen honderden namen. De Tweede Kamer beslist over al die afzonderlijke subsidies. En daarnaast beheren de landelijke kunstfondsen nog eens budgetten voor vele honderden adhoc-subsidies. Een meer regisserende rol van de rijksoverheid, een afweging op hoofdlijnen en een meer gebiedsgewijze toedeling van middelen zou wenselijk zijn. Voorlopig is ervoor gekozen dat de convenantpartners hun visie en ambities onder elkaars aandacht brengen en duidelijk maken welke inspanningen zij zelf leveren voor de instellingen die voor hun gebied van grote waarde zijn.

Convenanten

Een convenant is een pakket afspraken tussen twee of meer partijen. Het is juridisch niet bindend, in tegenstelling tot een contract. Maar het geeft wel uitdrukking aan de serieuze wil van partijen om iets te bereiken en te regelen. Rijk, provincies en grote gemeenten hebben voor de looptijd van de rijkscultuurnota Cultuurconvenanten 1997-2000 afgesloten. Om praktische redenen gebeurde dat in groepsverband. Utrecht vormt samen met Flevoland en de gemeente Utrecht de 'regio Midden'.

1. Stimuleringsbeleid algemeen

Programmeringsbudget

Wij willen een onderscheidende programmering en marketing van de kleinere podia in de provincie blijven stimuleren. Met de gemeentebesturen van Nieuwegein, Veenendaal, Amersfoort en Utrecht willen wij afspraken maken over inzet van gemeentelijke en provinciale middelen voor de podia De Kom, De Lampegiet, De Flint, De Lieve vrouw, Huis aan de Werf en RASA.

Door middel van aanmoedigingsbijdragen voor voorstellingen en concerten en voor ondersteuning bij publiekswerving wordt voor een aantal kleinere podia, die voor het eigentijdse aanbod in de provincie van belang zijn, een spreidingsbeleid mogelijk gemaakt. Muziek en Theater Netwerk Nederland verdeelt de middelen en geeft begeleiding en advies. Met dit programmeringsbudget streven wij tegelijkertijd bundeling van rijks-, provincie en gemeentefinanciën na. Het budget is vooral bedoeld voor versterking van de programmering en publiekswerving, en fungeert als aanvulling op de gemeentelijke financiële bijdragen. Verder verdeelt Muziek en Theater Netwerk Nederland nog een budget voor de programmering van jeugdtheater. Voor deze verdeling komen kleine podia in veel kleinere gemeenten in aanmerking. Tenslotte wordt met dit budget een samenwerkingsverband van jazzpodia in de provincie in staat gesteld een reeks concerten te organiseren.

In de seizoenen 1995/1996 en 1996/1997 zijn via Muziek en Theater Netwerk Nederland bijna 240 voorstellingen afgezet op 18 podia in twaalf gemeenten. Het provinciaal subsidie dekte gemiddeld 50% van de kosten. En daarnaast vonden nog eens 25 jazzconcerten plaats op vijf podia in vijf gemeenten.

Met ingang van het kalenderjaar 1998 is het programmeringsbudget voor vier jaar op de gewenste hoogte van f. 360.000,- gekomen. Dit betekent nog een aanzienlijke uitbreiding van het aantal door de provincie ondersteunde voorstellingen. Met name met die gemeenten waar een substantieel deel van de middelen terecht komt, zullen wij afspraken maken over het ontwikkelingsperspectief voor de betreffende podia. Nadrukkelijker dan voorheen willen wij bij de gemeenten overbrengen wat de betekenis van de provinciale middelen kan zijn voor de kwaliteit van het culturele aanbod op lokaal niveau en voor de relatie met overig lokaal beleid.

Bij de besteding van het programmeringsbudget door Muziek en Theater Netwerk Nederland zijn per podium afspraken gemaakt over het inhoudelijke accent dat versterkt moet worden. Opvallend is dat de meeste deelnemende podia hebben gekozen voor de inzet van programmerings- en promotiegelden ten behoeve van de doelgroep jongeren. Die podia zijn:

- De Kom in Nieuwegein (jeugd en jongeren)
- De Lampegiet in Veenendaal (klassieke (kamer)muziek)
- De Flint in Amersfoort(educatie/promotie rondom dansprogrammering)
- De Lieve Vrouw in Amersfoort (educatie/promotie rond theatervoorstellingen)
- Huis aan de Werf in Utrecht (internationale en interdisciplinaire programmering)
- RASA in Utrecht (interculturele programmering voor jeugd).
- Kikker in Utrecht (dansprogrammering)

Activiteitenkrediet

Wij zetten het stimuleringsbeleid voort door middel van flexibele kredieten voor activiteiten van makers en organisatoren van evenementen in de hele provincie. Wij willen daarnaast met de gemeente Utrecht overleg voeren om ook het gemeentelijk budget voor adhoc-subsidies flink te verhogen.

Het activiteitenkrediet is bedoeld is om allerlei initiatieven op het gebied van de podiumkunsten incidenteel te ondersteunen. Uit het krediet worden ook projecten bekostigd die regelmatig terugkeren, maar feitelijk naar hun aard tijdelijk zijn of nog niet in aanmerking kunnen worden gebracht voor een meer permanente (co-)financiering. Op dit activiteitenkrediet wordt een zeer groot beroep gedaan. Ondanks de verhogingen in de afgelopen jaren konden niet alle positief beoordeelde aanvragen worden gehonoreerd.

In de afgelopen vier jaar werden in totaal 124 projecten ondersteund van initiatiefnemers uit Utrecht, Amersfoort, De Bilt, Bunnik, Veenendaal en Zeist. Hiermee was in totaal bijna f 1,4 miljoen gemoeid.

Wij constateren dat vooral uit de gemeente Utrecht heel veel initiatieven afkomstig zijn. Zo werden in vier jaar tijd 85 projecten gehonoreerd voor meer dan f 730.000,-. De gemeente Utrecht heeft de afgelopen jaren een te klein budget beschikbaar gehad om incidentele subsidies te verstrekken. Het adhoc-theaterbudget bedroeg f 75.000,- in 1998. Op zichzelf is het logisch dat de meeste aanvragen uit de stad Utrecht afkomstig zijn, gezien de grote concentratie van makers en het cultureel ondernemerschap in de stad. En ook is het niet verwonderlijk dat de initiatieven uit Utrecht hoog scoren. Iedere afzonderlijke activiteit wordt op eigen merites beoordeeld door onze commissie podiumkunsten. Of het nu gaat om een bijdrage voor een productie of voor een evenement, het criterium van de artistieke kwaliteit staat voorop. En dat moet naar onze mening ook zo blijven.

2. Stimuleringsbeleid specifiek voor Utrecht en Amersfoort

Wij willen blijven bijdragen aan de verbetering van het productieklimaat in Utrecht en Amersfoort. Daarbij moeten kansen worden benut door ondersteuning van artistiek potentieel en is het nodig ruimte te scheppen voor ontwikkeling.

Kunstproductie vindt van oudsher zijn belangrijkste voedingsbodem in een stedelijk klimaat. Kunstenaars zoeken mogelijkheden tot onderlinge confrontatie, vernieuwing en ontwikkeling in een levendige omgeving die daarvoor de ruimte biedt. Factoren als de aanwezigheid van een ontvankelijk publiek, van kunstvakopleidingen, van accommodaties, gezelschappen, werkplaatsen en andere broeinesten zoals een bloeiend amateurleven, vormen de biotoop. Wij willen met name bevorderen dat de rijksoverheid, gezien de landelijke betekenis van een aantal initiatieven in de stad Utrecht, daarin meer dan tot nu toe investeert. Door zelf duidelijke keuzes te maken, zelf extra te investeren en eensgezind met de gemeente Utrecht te pleiten voor de verbetering van de voorwaarden ten behoeve van de bloei van de podiumkunsten in Utrecht, is het gelukt een eerste slag te maken in het genereren van rijksmiddelen voor de Utrechtse regio. Het cultuurconvenant 1997-2000 is een concrete vertaling van belangrijke doelen uit de provinciale cultuurnota 1995-1998. Maar ook een eerste vertaling van doelen uit de strategienota 2000 voorbij.

Voor de gemeente Amersfoort is de uitgangspositie anders. Er zijn in Amersfoort geen kunstvakopleidingen en ook geen professionele gezelschappen, werkplaatsen of festivals die met rijksmiddelen worden medegefinancierd. Waar mogelijk hebben wij Amersfoortse initiatieven in de afgelopen jaren ondersteund. In de komende vier jaar willen wij Amersfoort behulpzaam zijn bij de vormgeving van een beter productieklimaat.

Wij maken hieronder duidelijk welke acties wij de komende jaren willen ondernemen.

Overbruggingssubsidies

Enige Utrechtse theatergroepen, te weten Aluin, 't Barre Land, Dansend Hart, Het Filiaal en Growing Up in Public hebben de laatste jaren een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Growing Up heeft een plaats in het lopende cultuurconvenant, de andere groepen hebben meermalen incidentele subsidies van rijk, gemeente en provincie gekregen. Wij zullen met de gemeente Utrecht nader overleggen over de ambities van deze groepen en over de wijze waarop gezorgd kan worden voor een goede uitgangspositie ten behoeve van de nieuwe rijkscultuurnota.

Als overbruggingssubsidie voor Aluin, 't Barre Land en Growing Up willen wij van onze kant eenmalig f. 300.000,- bijeen zien te brengen voor de seizoenen 1999/2000 en 2000/2001.

Als overbrugging voor het Filiaal zetten wij het volgende in: aan subsidie is nodig f. 654.000,-. Het Landelijke Fonds voor de Podiumkunsten heeft f. 400.000,- toegezegd. Voor het Filiaal willen wij voor deze seizoenen in totaal f. 127.000,- reserveren; dat is dus de helft van het resterende tekort van f. 254.000,-.

Kortgeleden is aan Dansend Hart door het Landelijk Fonds voor de Podiumkunsten een subsidie beschikbaar gesteld van f. 190.500,-. Hoewel wij beseffen dat de tekorten groter zijn, willen wij als overbrugging voor Dansend Hart voor de seizoenen 1999/2000 en 2000/2001 in totaal f. 80.000,- bijebrengen.

Alles bij elkaar genomen streven wij ernaar voor deze vijf groepen in de begrotingsjaren 1999 en 2000 een bedrag van f. 507.000,- beschikbaar te stellen. Wij verwachten een vergelijkbare extra inspanning van de gemeente Utrecht. Daarnaast moet voor de jaren daarna nog rekening gehouden worden met een pro memorie geraamd bedrag voor de rijkscultuurnota-periode 2001-2004. In 1999 zou dus nodig zijn f. 253.500,- en in 2000 ook.

Zoals uit het financieel overzicht blijkt, hebben wij in 1999 slechts dekking voor f. 165.000,-. Bezien moet worden of eventueel al dekking gevonden kan worden voor het tekort van f. 88.500,- in 1999.

Interdisciplinaire werkplaats voor jeugd en jongeren

Een landelijke werkplaats gericht op podiumkunst voor jeugd en jongeren wordt in het landelijk bestel gemist. In Utrecht zijn vele initiatieven geconcentreerd rond muziek, toneel en dans voor de doelgroep jeugd en jongeren. Een onderzoek onder potentiële partners voor een dergelijke werkplaats is gaande. Voor een goed uitgewerkt plan lijkt de kans op substantiële rijkssubsidie groot. De ontwikkeling van een werkplaats zou door de gemeente Utrecht en de provincie moeten worden gerealiseerd. Inmiddels is door de initiatiefnemers bij het Landelijk Fonds voor de Podiumkunsten een aanvraag ten behoeve van de werkplaats ingediend.

Voor de beoogde werkplaats kan de expertise van Dansend Hart en Het Filiaal veel betekenen. Voor de overgangperiode naar de nieuwe rijkscultuurnota zullen de gemeente en de provincie een gezamenlijke inspanning moeten verrichten.

De Paardenkathedraal

Op initiatief van de provincie en de gemeente Utrecht is De Paardenkathedraal oorspronkelijk opgericht als jeugdtheatervoorziening. Met instemming van de gemeente en de provincie is zij uitgegroeid tot de voorziening die nu onder leiding van Dirk Tanghe furore maakt.

De Paardenkathedraal heeft de ambitie zich vanuit haar thuisbasis verder te ontplooiën. Dat wil zeggen:

- meer (kern)spelers aan de Paardenkathedraal binden en aan hun ontwikkeling werken met jonge spelers speciale producties maken
- meer en intensiever samenwerken met de Stadsschouwburg Utrecht, de Flint in Amersfoort en De Lampegiet in Veenendaal
- speciale producties maken met en voor de Stadsschouwburg Utrecht
- de samenwerking met andere kunstinstellingen, zoals de Hogeschool voor de Kunsten en de participanten in het Utrecht Uit-feest, voortzetten;
- het verbond met Backstage te Gent uitwerken;
- één grote reisvoorstelling per seizoen blijven maken om drie à vier maanden per jaar Nederlandse en Vlaamse schouwburgen te bespelen.

Wij ondersteunen op zichzelf deze ambities, die in een nieuw meerjarenplan zullen worden uitgewerkt. Samen met de gemeente zullen wij aandringen op een forse verhoging van de rijksmiddelen voor de Paardenkathedraal.

Productieklimaat en het festivalbeleid in Amersfoort.

Diverse productie-activiteiten in Amersfoort zijn de laatste jaren met ad hoc-subsidies van de gemeente Amersfoort en de provincie gestimuleerd. Ondersteuning van het Landelijke Fonds voor Podiumkunsten is in een aantal gevallen wel gevraagd maar niet gekregen. Theater de Lieve Vrouw heeft de ambitie om in de komende jaren samenwerking te zoeken met theatermakers. Van de provincie wordt ondersteuning gevraagd voor de ontwikkeling van enkele co-producties in de jaren 1999 tot en met 2002. In het seizoen 1998/1999 wordt een pilot-project gestart met een incidenteel subsidie van de gemeente Amersfoort. Op basis van de resultaten daarvan worden nadere plannen ontwikkeld. Vooralsnog schatten wij in dat de jaren 1999 en 2000 nodig zullen zijn om de organisatorische basis te verstevigen en inhoudelijke keuzes te maken. Met het provinciale activiteitenkrediet en het programmeringsbudget kunnen in deze jaren ondersteuningsbijdragen worden gegeven voor artistiek waardevolle initiatieven die uit Amersfoort zelf voortkomen en voor bundeling van organisatorische krachten in Amersfoort. Maar ook voor het versterken van netwerken en voor het benutten van mogelijkheden tot co-producties, bijvoorbeeld met initiatiefnemers uit Utrecht.

Het gemeentebestuur van Amersfoort wil de potenties van de stad benutten door verder vorm en inhoud te geven aan een aantrekkelijk en levendig stadsbeeld.

Onder het motto "De Stad als Podium" wil Amersfoort in de binnenstad met haar fraaie historische decor een spraakmakend programma van buitenfestivals realiseren. Het festival Etcetera La Strada heeft de afgelopen jaren een provinciaal subsidie gekregen. Met diverse festivals en evenementen beschikt Amersfoort over een aardige basis. De kwaliteit en uitstraling van deze activiteiten zou echter moeten worden vergroot.

Op korte termijn wordt een Evenementenbureau opgericht. Dit bureau krijgt de taak het festival en het evenementenaanbod in Amersfoort te versterken, te coördineren, te faciliteren en als

geheel te promoten. Het moet een belangrijke rol spelen bij de realisering van de ambities ten aanzien van het thema "De Stad als Podium". Om het Evenementenbureau in een positie te brengen waarin zij het aanbod in de goede richting kan sturen, overweegt Amersfoort om de subsidies voor de grote evenementen en festivals in de toekomst aan het Evenementenbureau beschikbaar te stellen.

Momenteel bereidt de gemeente de ontwikkeling van een meerjarenvisie voor over de verdere ontwikkeling van de podiumkunstproductie, de programmering van De Flint en De Lieve Vrouw en het festivalbeleid. In het bestuurlijk overleg met Amersfoort zullen wij nader bepalen op welke manier wij vervolgens de Amersfoortse ambities kunnen ondersteunen.

Verdere versterking van de podium-infrastructuur in Utrecht en Amersfoort

Incidenteel is in de afgelopen jaren gebruik gemaakt van budgetten voor toeristisch-recreatieve en economische ontwikkeling en van Europese gelden om investeringsubsidies te kunnen geven voor belangrijke voorzieningen. Recente voorbeelden zijn:

- de Stadsschouwburg
- de Utrechtse School
- De Paardenkathedraal
- Theater Kikker
- De Flint in Amersfoort

Met de schaalvergroting van de stad Amersfoort en de stadsvernieuwingsactiviteiten die in samenhang daarmee uitgevoerd worden in het Centraal Stadsgebied, is de culturele infrastructuur ook aan nieuwe impulsen toe. Theater De Flint is enkele jaren geleden helemaal gerenoveerd en uitgebreid. Nu wordt de ontwikkeling van het zogenaamde "Themacentrum" ter hand genomen. Hiermee wil de gemeente Amersfoort een accent leggen op het thema cultuur en uitgaan. Hierbij wordt gedacht aan een commercieel te exploiteren bioscoop, een danszaal en een concertpodium voor lichte muziek en popmuziek. Met het laatste kan in de behoefte aan een middelgroot poppodium worden voorzien. Voorts wil de gemeente in het Themacentrum huisvesting bieden aan de Regionale Muziekschool Amersfoort en Creatief Centrum De Hof in combinatie met de accommodatie van het beoogde Centrum voor Kunsteducatie. Over de verdere invulling en de commerciële haalbaarheid worden begin 1999 aan de Amersfoortse gemeenteraad voorstellen voorgelegd.

In Utrecht staan onder meer uitbreiding van Vredenburg met een middelgrote zaal en de verbouwing van RASA op het programma. Voor popcentrum Tivoli wordt in het Utrecht City Project (UCP) een nieuwe zaal voorzien. Ook over de ontwikkeling van culturele voorzieningen in Leidsche Rijn wordt nagedacht.

In zowel Utrecht als Amersfoort zullen de komende jaren verdere investeringen in accommodaties noodzakelijk zijn.

Subsidies

In de jaren 1995 t/m 1998 zijn 114 verzoeken voor de podiumkunst gehonoreerd en 75 verzoeken afgewezen. Het krediet is in de jaren 1995 t/m 1998 stapsgewijs toegenomen als gevolg van de bij de kadernota geleidelijk toegevoegde middelen ter uitvoering van de cultuurnota 1995-1998.

Producties 49 x	f. 509.450
23 toneelproducties	
volwassenen	f. 257.400
15 kinder/jeugd toneel	f. 114.050
7 dansproducties jeugd	f. 99.500
4 muziekproducties	f. 38.500
Overige activiteiten 65 x	f. 881.854
49 concertseries, manifestaties, festivals	f. 579.509
1 literaire activiteit	f. 3.750
7 manif. video/film	f. 57.000
8 kunstbus, Uite&Thuis busservice	f. 241.595
totaal	f. 1.391.304

Productie/overige activiteiten per gemeente:

A'foort	10x	f. 248.000	jeugddans, kindertheater, Etc. La Strada, Tractor Tournee, centrum kunsteducatie (tot. f. 100.000)
De Bilt	3x	f. 44.500	W.Maashuis, jeugddans
Zeist	3x	f. 70.000	Mozartweek
Bunnik	2x	f. 13.676	fest. Rhijnauwen
V'daal	3x	f. 40.000	Lampegiet
Prov.	8x	f. 241.595	Kunstbus, Uite&Thuis
Utrecht	85x	f. 733.533	producties en overige activiteiten, w.o. Lisztconcours
totaal		f. 1.391.304	

Huidig beleid in kort bestek

Het provinciale beeldende kunst beleid heeft als doel het bevorderen van productie en spreiding van beeldende kunst van hoge artistieke kwaliteit en het bevorderen van spreiding en afname van beeldende kunst.

Het instrumentarium dat de provincie daarvoor beschikbaar heeft is divers. Het rijk jaarlijks een bedrag beschikbaar in het kader van de Rijksbijdrage Regeling Bevordering Beeldende Kunst en Vormgeving.

Naast deze rijksbijdrage heeft de provincie een bescheiden autonoom budget ten behoeve van de exploitatie van de Hermen Molendijk Stichting/Centrum Beeldende Kunst provincie Utrecht en voor een gedeelte van een exploitatiebudget voor de Provinciale Kunstuitleen.

De verschillende elementen van het beleid zijn:

- Verschillende subsidiemogelijkheden voor gemeenten, andere openbare lichamen, non-profitinstellingen en individuele kunstenaars, collectieven van kunstenaars en vormgevers.
- De commissie Beeldende Kunst en Vormgeving die adviseert over de artistieke kwaliteit van de verschillende initiatieven.
- De Hermen Molendijk Stichting/Provinciaal Centrum Beeldende Kunst, die ondersteunende diensten verleent aan bovengenoemde instellingen en personen en daarnaast ook zelf initiatieven op het gebied van de beeldende kunsten ontplooit.
- De provinciale kunstuitleen
- Eigen aankopen en opdrachten waaronder met name de collectie hedendaagse tekeningen.

Financieel Instrumentarium

• Convenantgemeenten Zeist, Amersfoort en Nieuwegein	f. 360.000,-
• Convenant rijk-provincie-gemeente t.b.v. Festival aan de Werf	f. 57.500,-
• Incidentele subsidies	f. 358.300,-
• Voorzieningen	f. 70.000,-
• Exploitatie kunstuitleen	f. 50.000,-
• Aankopen kunstuitleen	f. 250.000,-
• Uitvoeringskosten	f. 35.000,-
• Eigen aankopen en opdrachten	f. 85.000,-
• Totaal rijksbijdrage	f. 1.265.800,-
• Hermen Molendijk Stichting	f. 341.200,-
• Exploitatie kunstuitleen	f. 119.200,-
	<hr/>
Totaal autonoom	f. 460.400,-
• Rijksbijdrage	f. 1.200.000,-

Beeldende kunst

Introductie

In dit hoofdstuk worden de algemene lijnen geschetst waarlangs het beleidsterrein beeldende kunst en vormgeving de komende vier jaar vorm krijgt. Raakvlakken met andere beleidsterreinen of aandachtsgebieden, zoals omschreven in de inleiding van deze cultuurnota, komen aan de orde waar die een meerwaarde kunnen betekenen voor het beeldende kunstbeleid zoals ons voor ogen staat. Maar ook waar Beeldende Kunst een belangrijke betekenis kan hebben voor het betreffende andere beleidsterrein of aandachtsgebied.

Het beleid zoals tot op heden gevoerd tegen het licht houdend, zijn we tot de slotsom gekomen dat beeldende kunst in relatie tot ruimtelijke ordeningsvraagstukken en de vormgeving van de openbare bebouwde en onbebouwde ruimte een interessant perspectief kan bieden. Hieraan schenken we in dit hoofdstuk dan ook bijzondere aandacht.

De hoofdpunten van beleid zoals tot op heden gevoerd wordt moeten in onze ogen in hoofdzaak behouden blijven. Dat wil zeggen: aandacht voor opdrachten in de openbare ruimte, aandacht voor nieuwe ontwikkelingen en stromingen, jong talent aanmoedigen, belangstelling voor kunst aanwakkeren, kortom: het klimaat in de provincie zo vruchtbaar mogelijk maken met enerzijds stimuleringsbeleid en anderzijds een goede infrastructuur.

1. Stimuleringsbeleid

Kunst in de openbare ruimte

Doel voor de komende vier jaren is het tot ontwikkeling brengen van beleid voor een op samenhangende wijze kwalitatief goed vormgegeven en ingerichte openbare ruimte, zowel onbebouwd als bebouwd.

Het beleid is tot op heden in aandacht vooral gericht op het aanjagen en stimulering van derden om beeldende kunst tot vast thema van beleid te maken. Naast de gemeenten Zeist en Amersfoort die middels het IPO/VNG-convenant aangemerkt zijn als convenantgemeenten, is Nieuwegein op basis van kwalitatief goed bk-beleid als derde convenantgemeente toegevoegd. De afgelopen acht jaar heeft de provincie stimuleringsbijdragen verstrekt aan gemeenten en instellingen. Sommige gemeenten hebben een eigen beeldende kunstbeleid ontwikkeld en hebben hiervoor een substantieel budget vrijgemaakt. Andere gemeenten hebben wel een visie ontwikkeld en een zekere ambitie, maar geen of bescheiden middelen beschikbaar gesteld. En weer andere gemeenten hebben besloten de prioriteit niet bij de kunst in de openbare ruimte te leggen. Wij willen ons stimuleringsbeleid handhaven, maar ook onze coördinerende rol in grote processen invulling geven.

Een andere benadering is prioriteit geven aan meer integrale beleidsprojecten. Voorbeelden voor toekomstige projecten zijn: de inrichting van Groot-Groen-Gebieden of samenwerking tussen gemeenten/waterschappen/provincie bij de vormgeving van het landschap met aandacht voor de cultuurhistorische context. Initiator kan de provincie zelf zijn maar dat hoeft niet. We zouden meer open moeten staan voor mogelijkheden voor ruimtelijke beleving dan voor "opvullen van de ruimte", juist door het erbij betrekken van de cultuurhistorische context waarin alles plaatsvindt.

Er is inmiddels een aantal concrete signalen waaruit wij hebben opgemaakt dat verschillende gemeenten interesse hebben voor deze manier van omgaan met hun openbare en vorm te geven ruimte.

Deze accentverlegging in het beleid ten opzichte van gemeenten, waterschappen en partijen als non-profit organisaties vergt nadere bestudering, uitwerking en samenwerking. Daaraan willen wij de komende vier jaren meer dan tot op heden aandacht geven. Deze andere benadering van het stimuleringsbeleid voor de openbare ruimte vereist dat we op zoek moeten gaan naar geschikte gesprekspartners naast onze huidige vaste kwaliteitsadviseurs, zoals de commissie Beeldende Kunst en Vormgeving.

Aandacht voor Vormgeving

Mede met het oog op de vormgeving van de openbare ruimte streven wij ernaar dat vormgeving binnen de ruimtelijke orderingscontext een veel prominentere plaats krijgt.

Binnen de vormgevingswereld bestaat een grote verscheidenheid. Om vooral niet volledig te willen zijn: er zijn grafische vormgevers, industriële vormgevers, landschapsvormgevers, interieurvormgevers, modevormgevers en daarbij zijn er ook moeilijk te trekken en veel bediscussieerde scheidslijnen tussen vormgeving en toegepaste beeldende kunst en architectuur. Tot op heden is vormgeving binnen ons beeldende kunstbeleid een onderontwikkelde poot. Weliswaar staan alle subsidieregels die voor projecten van beeldende kunst bestaan ook open voor projecten van vormgevers, maar er wordt weinig beroep op gedaan.

De mogelijkheid voor individuele beeldende kunstenaars en vormgevers die er nu is handhaven wij. Maar daarnaast willen wij meer aandacht besteden aan een heel andere invalshoek dan tot op heden gehanteerd. Wij zijn ons ervan bewust dat meer overheden worstelen met de vraag hoe invulling gegeven moet worden aan dit beleidsonderdeel. Een aantal provincies heeft interessante keuzes gemaakt. Zo zijn er bijvoorbeeld aardige voorbeelden van prijsvragen waarbij niet alleen een vormgever wordt uitgedaagd zich te presenteren, maar tegelijkertijd ook een uitvoerder, zoals een producent van gebruiksvoorwerpen. Zo wordt niet alleen de vormgeving op zich gestimuleerd maar ook de samenwerking met het bedrijfsleven.

Wij hebben echter besloten voor één benadering te kiezen die meer past binnen ons aangekondigde beleid van integratie van beleidsterreinen als het gaat om vormgeving van de openbare ruimte. Vooral met het oog op de nieuwe accenten die wij willen leggen bij het onderdeel kunst in de openbare ruimte, zien wij mogelijkheden om binnen die context juist interessante perspectieven te ontwikkelen. Als een gemeente een bouwkundig project start, zoals een nieuwe woonwijk, of de herinrichting van winkelcentrum of een kleinschalig nieuwbouwproject wordt uiteraard gebruik gemaakt van stedenbouwkundigen, ingenieurs, technici, architecten. Wij willen, samen met gemeenten onderzoeken hoe vormgeving in een vroeg stadium in een stedenbouwkundig proces een meerwaarde zou kunnen genereren. Het gaat ons bij deze benadering niet eens zozeer om het directe resultaat of om de realisering van concrete projecten. Waar wij ons in eerste instantie mee willen bezighouden is met de blikverruiming die door nieuwe perspectieven kan ontstaan, met de ontwikkeling van een bredere visie op beeldende kunst en vormgeving in relatie tot de ruimte. Of andersom. Een bredere visie op de ruimte, in relatie tot beeldende kunst en vormgeving.

Wij willen met deze benadering ideeën opdoen en nieuwe inzichten laten ontstaan. Zo ontstaat in dat vroege stadium een extra licht op de toekomstige situatie en voorkomt men dat er later iets als het ware nog aan "vast geplakt moet gaan worden" in de vorm van bijvoorbeeld een beeldende kunstproject.

Hoe deze ontwikkeling in het denken over de ruimte en de vormgeving en kunst precies tot stand moet komen, willen wij de komende jaren gaan onderzoeken en bespreken met alle betrokken deskundigen zoals het vormgevingsinstituut maar ook andere dan culturele diensten binnen gemeenten en provincie.

Zo wordt het mogelijk om de aandacht voor de omgeving van een extra dimensie te voorzien. Wij reserveren geen apart deelkrediet binnen de rijksbijdrage voor beeldende kunst. Dat komt in onze ogen niet ten goede aan de flexibiliteit van het budget. En die flexibiliteit is juist de eerste jaren noodzakelijk omdat er nog gezocht moet worden naar de meest interessante manieren om dit onderdeel een wezenlijk en geïntegreerd element te laten zijn in de vormgeving van de openbare ruimte.

Manifestaties

Wij blijven de komende beleidsperiode manifestaties en tentoonstellingen ondersteunen met als doel het instandhouden van een breed, divers en kwalitatief interessant aanbod voor publiek. Een belangrijk ander doel is de signaalfunctie van deze kortdurende activiteiten voor nieuwe verschijnselen en stromingen in de beeldende kunst te ondersteunen.

Manifestaties en tentoonstellingen krijgen binnen het huidige provinciale stimuleringsbeleid veel aandacht. Sinds twee jaar zijn meerjarige subsidies mogelijk voor kunstinitiatieven met een langere termijnbeleid. Deze wijze van ondersteuning voorziet in een behoefte. Er is meer continuïteit waardoor men op een gedegener manier de plannen gestalte kan geven. Dit werpt zijn vruchten af. Een dergelijke provinciale ondersteuning kan ervoor zorgen dat bepaalde kunstinitiatieven ook het vertrouwen krijgen van het rijk. Als deze kans aanwezig is, is het in onze ogen meer dan de moeite waard een extra inspanning te leveren.

Terughoudend met meerjarige subsidies moeten we zijn wanneer het overduidelijk niet lukt een bepaald multiplier-effect te bereiken. Dan past het meer om de blik verder te richten en te onderzoeken waar provinciale inspanning en ondersteuning wel de gewenste effecten heeft. Natuurlijk is overstijging van de provinciale grenzen niet het enige motief waarom de provincie bepaalde initiatieven moet ondersteunen. Initiatieven die eenmalig zijn, maar een verrijking betekenen voor het culturele leven in de provincie, zijn even waardevol. Verscheidenheid is ook hier een belangrijk begrip.

Naast deze twee verschillend te benoemen intenties van waaruit kortdurende activiteiten op het gebied van de beeldende kunst worden ondernomen is er een derde fenomeen dat nadere aandacht verdient. Dat is de manifestatie die discipline-overschrijdend is. De laatste jaren doet het zich vaker voor dat er activiteiten worden ontplooid die noch in te delen zijn als een zaak van beeldende kunst, noch als een zaak van podiumkunst. Maar in ieder geval wél als een "zaak van kunst". Een duidelijk voorbeeld van zo'n activiteit is het Impakt-festival, een internationaal georiënteerd festival van audio-visuele kunst.

Op een andere manier kan ook het jaarlijkse Festival aan de Werf worden genoemd, dat zich duidelijk op twee terreinen begeeft. Wij willen meer aandacht geven aan deze samentrekking van disciplines. Meer dan nu moeten we met de commissie Beeldende Kunst en Vormgeving, de gemeente en wellicht in bepaalde gevallen met het rijk overleg voeren over dit soort manifestaties, zoals nu al is gebeurd over het Festival aan de Werf en andere activiteiten die niet discipline-overschrijdend zijn. Zo heeft het Festival aan de Werf een plaats gekregen in het vierjarige cultuurconvenant tussen rijk, gemeente en provincie.

Eigen aankopen en opdrachtenbeleid

We willen met de middelen die nu beschikbaar zijn voor aankopen en opdrachten voor het provinciale gebouw, de collectie hedendaagse tekeningen ontsluiten. Wij zien zowel het Centraal Museum als de Hermen Molendijk Stichting als bij uitstek geschikte instellingen om dit beleid gestalte te geven.

Vanaf het begin dat er beeldende kunstbeleid is gevoerd, werd er uit de rijksbijdrage beeldende kunst en vormgeving een bedrag afgezonderd voor beleid ten aanzien van eigen aankopen en opdrachten. De ene helft van deze middelen, f. 45.000,-, is ingezet voor de aanleg van de collectie hedendaagse tekeningen. Deze collectie wordt opgebouwd volgens een duidelijke visie en wordt op een deskundige manier verworven. De andere helft van de middelen is bedoeld voor aankopen en opdrachten ten behoeve van de aankleding van het provinciehuis.

De aankopen voor het provinciehuis vinden adhoc plaats. Tot op heden hebben we hiervoor geen gedegen en verantwoord aankoopbeleid geformuleerd. Na een herbezinning op dit onderdeel zijn we van mening dat we de middelen die beschikbaar zijn een extra meerwaarde geven als wij ze inzetten voor het gedeelte eigen aankoopbeleid dat wél al heel vruchtbaar is, nl. de collectie hedendaagse tekeningen.

De collectie tekeningen, enig in zijn soort, is ondergebracht bij het Centraal Museum in Utrecht. Nog steeds wordt er jaarlijks door een kleine deskundige aankoopcommissie gewerkt aan de uitbreiding van de collectie.

Bij de laatste tentoonstelling werd de roep om een betere ontsluiting van de collectie luider. Steeds meer werd men zich bewust van de bijzonderheid van de collectie. Eenvoudigweg tentoonstellen is een mogelijkheid, maar daarmee wordt niet voldoende recht gedaan aan de kunsthistorische waarde en potentie van de collectie. Wij willen de komende periode benutten om de collectie toegankelijker te maken voor een breder publiek van liefhebbers, studenten en deskundigen.

Met deze maatregel beogen wij geenszins geen eigen activiteiten meer te ondernemen. We willen naast de versterking van de tekeningencollectie een eigen aankopen- en opdrachtenbeleid formuleren en de financiën die daarvoor nodig zijn uit de autonome middelen beschikbaar stellen. Zo kunnen wij niet alleen een flexibele inzet bewerkstelligen, maar vormen we tegelijkertijd ook een voorbeeld voor andere overheden en instellingen als het gaat om het eigen opdrachtenbeleid.

2. Infrastructuur

Doel is om de komende vier jaar de infrastructurele voorzieningen die onontbeerlijk zijn voor een vruchtbaar kwaliteitsbeleid een betere positie te geven ten opzichte van de incidentele activiteiten.

Het geheel van dragende voorzieningen en culturele instellingen vormt de infrastructuur, de basis van waaruit en de voedingsbodem waarop nieuwe ontwikkelingen kunnen gedijen. De door de provincie in stand gehouden infrastructuur op het gebied van de beeldende kunst wordt nu gevormd door de Hermen Molendijk Stichting, een netwerk van kunstuitlenen, een kunstenaarsvoorziening als het Grafisch Atelier en een publieksvoorziening in de vorm van de Lucas-X gids voor Beeldende Kunst.

Deze voorzieningen zijn onontbeerlijk bij de uitvoering van het stimuleringsbeleid. Om een voorbeeld te noemen: samenwerkende partijen die een groot project in de openbare ruimte

willen realiseren zijn soms eerder gebaat bij een goede ondersteuning en inhoudelijke advisering dan uitsluitend een eenmalig subsidiebedrag.

In het beleid ten aanzien van kwaliteitsvoorzieningen op provinciale schaal is de provinciale rol er bij uitstek één van kwaliteitsbewaker.

De rijksbijdrage vormt nu het leeuwendeel van de provinciale middelen die beschikbaar zijn voor beeldende kunst en vormgeving. Deze rijksbijdrage is van relatieve grootte. Met initiatieven op het gebied van de beeldende kunst zijn doorgaans substantiële bedragen gemoeid. Op zich hoeft dit niet erg te zijn. Budgetten zijn misschien altijd wel te krap en keuzes moeten altijd gemaakt.

Vijf jaar geleden werd de Hermen Molendijk Stichting opgericht. Deze eerste belangrijke stap voor de provinciale infrastructuur voor beeldende kunst is een zuiver provinciale aangelegenheid. De oprichting van de Hermen Molendijk Stichting heeft, naast andere ontwikkelingen, een bepaalde behoefte losgemaakt. De roep om meer provinciale ondersteuning op bepaalde terreinen is toegenomen. Het provinciale beeldende kunstbeleid heeft, in al zijn diversiteit, geresulteerd in een bepaalde basisbehoefte.

Bijna alle beleidsonderdelen op het gebied van beeldende kunst en vormgeving worden bekostigd uit de rijksbijdrage, behalve, zoals gezegd, de exploitatielasten van de Hermen Molendijk Stichting en een klein deel van de provinciale kunstuitleen. Deze bekostigingssystematiek strookt niet met de algemene lijn binnen het cultuurbeleid. Deze lijn is dat de infrastructuur de basis en voedingsbodem moet zijn voor de diversiteit en kwaliteit van het kunstaanbod en productieklimaat.

De rijksbijdrage zou meer dan nu bestemd moeten worden voor nieuwe ontwikkelingen, eenmalige projecten en de uitwerking van structurele maar dynamische processen, zoals kunst in de openbare ruimte. En provinciale middelen moeten worden ingezet voor de ondersteuning van door anderen geïnitieerde en bekostigde initiatieven. Zo hoeven de door ons noodzakelijk geachte basisvoorzieningen voor partners, publiek en kunstenaars niet telkens te concurreren met de incidentele projecten die bekostigd moeten worden uit de rijksbijdrage.

Wij willen de autonome inspanning dan ook verhoogd zien met f. 250.000,-, in eerste instantie ten behoeve van een noodzakelijk geachte verhoging van het budget voor de Molendijk Stichting, de exploitatielasten van de Kunstuitleen, het Grafisch Atelier en de Lucas X-gids. Alle vier deze voorzieningen laten wij in kort bestek even apart de revue passeren.

De Hermen Molendijk Stichting

De Hermen Molendijk Stichting bestaat inmiddels vijf jaar. De taken van de stichting zijn grofweg te onderscheiden in

- adviseren, informeren en begeleiden van kunstproducenten, opdrachtgevers en initiatoren
- documenteren van gegevens over kunstenaars, kunstenveld en kunstwerken
- presenteren van ontwikkelingen in de beeldende kunst ter versterking van het kunstklimaat in de provincie.

In het recente verleden heeft zich een aantal veranderingen voltrokken bij de Hermen Molendijk Stichting. Er is een nieuw bestuur aangetreden en de stichting is binnen Amersfoort verhuisd naar een nieuwe lokatie.

De afgelopen jaren zijn er zeer veel activiteiten ontplooid door de stichting. Meer dan 200 keer is er op de Molendijk Stichting een beroep gedaan voor advies en begeleiding door kunstenaars,

bedrijven, gemeenten en non-profitinstellingen. Er zijn meer dan 40 tentoonstellingen door de Hermen Molendijk Stichting georganiseerd en meer dan 25 publicaties verzorgd. Dit alles met een zeer bescheiden werkbudget en een heel kleine en dus zeer creatieve en flexibele, maar vooral onvermoeibare personeelsinzet.

Wij vinden de tijd nu rijp om de balans op te maken. In haar beleidsplan heeft de Hermen Molendijk Stichting ook aangegeven haar beleid onder de loep te willen nemen. Plannen voor de toekomst zijn in dit beleidsplan opgenomen. De taken die de Hermen Molendijk Stichting zichzelf wil stellen wijken in hoofdzaak niet af van wat de huidige taakopvatting is. Meer aandacht wil ze echter geven aan de vergroting van de toegankelijkheid voor het publiek en aan een grotere diversiteit waar het gaat om de wezenlijke en inhoudelijke versterking van het kunstklimaat in de hele provincie.

Wij willen, samen met de Hermen Molendijk Stichting, in 1999 concrete stappen zetten op weg naar een heldere taak en rol van dit Centrum Beeldende Kunst. Daarbij is een bescheiden verhoging van het budget voor de Hermen Molendijk Stichting noodzakelijk. In de vijf jaren dat de stichting bestaat is het budget gelijk gebleven. Wij bepleiten een verhoging van het exploitatiebudget met f. 75.000,- en een verschuiving van het presentatiebudget van f. 25.000,- vanuit de rijksbijdrage naar de autonome middelen.

De Provinciale Kunstuitleen

Nog steeds dichten wij de Provinciale Kunstuitleen een belangrijke plaats toe in het stelsel van voorzieningen. Wij zien de kunstuitleen vooral als een publieksvoorziening die tot eerste doel heeft de spreiding en afname van beeldende kunst te bevorderen.

Zoals eerder gezegd willen wij de constellatie van ons beleidsinstrumentarium en onze infrastructuur niet veranderen, maar wel uitbreiden en vooral verstevigen en continueren. Het budget dat de kunstuitleen jaarlijks aanwendt voor aankopen en huren bedraagt f. 250.000,-. Dit budget is, gezien de grootte van de collectie, niet erg fors, maar gezien andere ontwikkelingen is het voorlopig toereikend. Wat wel een extra punt van zorg is, is het beheer en onderhoud van de collectie. Het is niet doenlijk dit uit de lopende budgetten te financieren. Het mes zal aan twee kanten snijden als er een verruiming in het budget ontstaat voor specifiek dit doel. Werk zal minder snel verloren gaan doordat het tijdig kan worden hersteld en er blijft meer werk in roulatie. Wij pleiten voor een verruiming van het budget van f. 25.000,-. Deze verruiming, evenals het gedeelte voor de exploitatie, zou bekostigd moeten worden uit een verhoging van het autonome provinciale budget voor de beeldende kunst.

Het Grafisch Atelier

Het Grafisch Atelier zien wij in hoofdzaak als een facilitaire voorziening. Ook voor het Grafisch Atelier is de tijd rijp om een hernieuwde blik op de eigen taak en positie te werpen. Wij willen dat in het nu voor ons liggende jaar samen met het Atelier doen. Vier jaar geleden is het Grafisch Atelier duidelijk een nieuwe richting ingeslagen. Een bedrijfsmatiger aanpak van de taken, een forse korting op de provinciale én de gemeentelijke bijdrage, een verbouwing om meer toegankelijk te zijn voor publiek zijn bijvoorbeeld elementen die het Grafisch Atelier tot een andere verhouding tot de overheden hebben gebracht dan daarvoor. Het Grafisch Atelier maakt nu een periode van herbezinning door. De afgelopen vier jaren worden op dit moment door het bestuur geanalyseerd en toekomstplannen worden opnieuw geformuleerd.

Hoe wij ons moeten gaan verhouden, los van het belang dat wij hechten aan de facilitaire taak van het Atelier, is nu nog niet goed te voorspellen. Dat zal afhankelijk zijn van de koers die het Atelier wil gaan varen. Wat betreft de facilitaire voorziening die het Grafisch Atelier biedt willen

wij duidelijk zijn. Hieraan hechten wij belang voor de kunstenaars uit de stad en provincie. Wij willen deze taak dan ook continueren. De f. 30.000,- per jaar die wij uittrekken voor de personele invulling is aan herziening toe. In al die jaren is het subsidiebedrag gelijk gebleven. Wij stellen voor het bedrag voor de drie kunstenaar-beheerders te verhogen met f. 5.000,- per persoon per jaar. Dat betekent in totaal een verhoging van het subsidie met f. 15.000,-.

De Lucas X-gids

In afwachting van inmiddels uitgesproken opties over de voortzetting van de Lucas X-gids willen wij deze voorziening wat steviger inbedding geven. De Stichting Four Free, die de gids uitgeeft, heeft haar huisvesting sinds kort in het pand van de Hermen Molendijk Stichting. Ook bestaan er plannen voor verdergaande samenwerking. Totdat deze duidelijker vorm hebben gekregen, mede op grond van onze eigen evaluatie van het takenpakket van de Hermen Molendijk Stichting, willen wij de Lucas X-gids de kans geven een nieuwe periode in te gaan. Over de bijdrage van de gemeenten Amersfoort en Utrecht aan de Lucas X-gids, kan door ons op dit moment geen eenduidige uitspraak worden gedaan. Duidelijk is wel dat Amersfoort en Utrecht, die wat betreft het beeldende kunstaanbod in de Gids voluit aan bod komen, volwaardige partners moeten zijn bij de instandhouding van deze inhoudelijk deugdelijke en goed vormgegeven publieksvoorziening.

Totdat duidelijk is wat precies de positie van de gids is ten opzichte van het beleid van de Hermen Molendijk Stichting, willen wij f. 25.000,- uittrekken voor de instandhouding van de gids. Dit als onderdeel van co-financiering met de gemeenten Utrecht en Amersfoort.

3. Artistiek-inhoudelijke kwaliteitsadvisering

Wij willen ons, zoals ook in het verleden, bij onze keuzes in het beleid blijvend laten leiden en inspireren door onafhankelijke deskundigen op het gebied van de beeldende kunst. We laten ook bepaalde activiteiten uitvoeren door deskundigen, zoals bijvoorbeeld bij de aankopen voor de tekeningencollectie gebeurt. Wij zijn op grond van de beschikking die ons door het rijk is afgegeven en op grond van de wet op het specifiek cultuurbeleid gehouden om ons bij elke keuze die we maken te laten leiden door regels van algemeen behoorlijk bestuur. We zijn van oordeel dat het, als het om artistiek-inhoudelijke keuzes gaat, noodzakelijk is om onszelf te voorzien van een deskundig advies. Daarom hebben we voor adviezen op het gebied van de kunsten twee adviescommissies. Eén voor adviezen op het gebied van podium- en amateurkunst en één voor adviezen op het terrein van de beeldende kunst en vormgeving.

Voorlopig lijkt het ons het meest constructief om de adviesstructuur zo te laten als hij nu is. We willen echter niet uitsluiten dat in de toekomst de adviespraktijk moet worden aangepast aan de beeldende kunstpraktijk. Vooral als het gaat om meer beleidsintegratie bij projecten in de sfeer van de ruimtelijke ordening kan een heel andere, meer betrokken of geïntegreerde rol of een andere samenstelling van een deskundigencommissie noodzakelijk zijn. Wat we in ieder geval wel als uiterst belangrijke versterking van de kwaliteit van ons beleid zien is een intensievere samenwerking tussen de commissie beeldende kunst en vormgeving en de Hermen Molendijk Stichting. Het lijkt ons niet constructief protocollaire regels te maken voor een dergelijk model. Vooral omdat de toekomst nog moet uitwijzen welk soort samenwerking de meest constructieve is bij nieuwe projecten waarmee we geen ervaring hebben, lijkt het ons zinvoller om de rol van de commissie beeldende kunst en vormgeving niet al te strikt vast te leggen.

Bijlage 1

Financieel overzicht van wensen en de realisering ervan over vier jaren

Cultuureducatie	1999	2000	2001	2002
ZuidOost exploitatie	813.000	813.000	813.000	813.000
West exploitatie	870.300	870.300	870.300	870.300
Eemland exploitatie	866.700	866.700	866.700	866.700
Kunstmenu's basisond.	30.000	30.000	30.000	30.000
Cultuur&School	170.000*	270.000*	320.000****	320.000
(voortgez.onderw.)	100.000s**	50.000s***	-	-
Volw.educatie onderzoek	-	35.000i	-	-
Symf. muziek project	-	100.000-	-	-

* Voor Cultuur en School is op basis van het convenant jaarlijks f. 350.000,- beschikbaar voor de periode 1997-2000. Hiervan is f. 200.000,- rijksbijdrage. In 1999 wordt f. 170.000,- bestemd voor erfgoededucatie en f. 10.000,- voor leesbevordering. De verdeling van de middelen voor 2000 staat nog niet vast.

** De f. 100.000,- die in 1999 extra wordt ingezet is bedoeld als structureel bedrag voor vier jaar.

*** De f. 50.000,- structureel komt bovenop de in 1999 verworven structurele f. 100.000,-.

**** 170.00 + 100.000 + 50.000

Consequenties extra middelen:

In 1999 extra structureel: 115.000

In 2000 extra eenmalig: 135.000

In 2000 extra structureel: 50.000

Amateurkunst	1999	2000	2001	2002
AK-krediet	210.000	410.000	510.000****	610.000
	100.000s*	100.000s**	-	-
Koorbegeleiding	200.000***	-	-	-
SCA	169.500	169.500	169.500	169.500

* De f. 100.000,- structureel in 2000 is een eerste verhoging van het budget van in totaal 2 ton.

** De f. 100.000,- structureel in 2001 is de completering van de verhoging van het budget.

*** De f. 200.000,- koorbegeleiding zal vanaf 1999 geïntegreerd worden in het AK-budget.

**** Vanaf 2001 komt de extra bijdrage voor koorbegeleiding van f. 140.000,- te vervallen. Vanaf dat moment kan het huidige volume op peil blijven door middel van een extra toevoeging van eenzelfde bedrag.

Consequenties extra middelen:

In 1999 extra eenmalig/structureel: -

In 2000 extra structureel: f. 100.000,- s

In 2001 extra structureel: f. 240.000,- s

In 2002 extra eenmalig/structureel: -

Beeldende Kunst	1999	2000	2001	2002
HMS	416.200 ¹¹		421.200 ¹²	421.200
Lucas X-gids	25.000 ¹³		25.000	25.000
Kunstuitleen	119.200		169.200 ¹⁴	169.200
Grafisch Ateliers	-		45.000 ¹⁵	45.000
Kunstuitleen	-		25.000 ¹⁶	25.000
HMS presentatie	-		25.000 ¹⁷	25.000
Eigen aankopen	-		100.000 ¹⁸	100.000
Rijksbijdrage	1.265.800		1.265.800	1.265.800

¹¹ In 1999 wordt het budget van de HMS met f. 75.000,- verhoogd.

¹² In 2000 wordt daar de laatste f. 5.000,- aan toegevoegd.

¹³ In 1999 wordt voor de Lucas X-gids f. 25.000,- beschikbaar gesteld voor vier jaar.

¹⁴ In 2000 komt het gedeelte van de exploitatie kunstuitleen (f. 50.000,-) voor eigen rekening

¹⁵ In 2000 wordt het budget voor het Grafisch Atelier opgehoogd en tot onderdeel van de infrastructuur gebracht.

¹⁶ Een extra bijdrage structureel voor beheer en onderhoud kunstwerken.

¹⁷ Presentatie van jonge Utrechtse kunstenaars.

¹⁸ Vanaf 2000 f. 100.000,- voor eigen aankopen en opdrachten.

Consequenties extra middelen:

In 1999 extra structureel: f. 100.000,-

In 2000 extra structureel: f. 250.000,-

In 2001 extra eenmalig/structureel: -

In 2002 extra eenmalig/structureel: -

Podiumkunst	1999	2000	2001	2002
Koorbegeleiding	-	-	-	-
Incidentele act.	440.100	440.100	390.100 ¹³	210.100 ¹⁴
Nieuw Inc. act	-	-	50.000 ¹³	180.000 ¹⁴
Overbruggingskred.	165.000 ¹⁵	253.500 ¹⁶	P.M.	P.M.
Festivals	450.000	450.000 ¹³	50.000 ¹⁷	310.000 ¹⁸
	100.000 ¹⁷	40.000 ¹⁸		
Circuits	110.000	110.000	110.000	110.000
Progbudget	250.000	250.000	200.000 ¹⁹	120.000 ¹⁰
	50.000 ¹⁹	80.000 ¹⁰		
P'kathedraal	421.900	421.900	421.900	421.900

¹¹ De koorbegeleiding vindt vanaf 1999 onderdak bij de amateurkunst

¹² Dit bedrag is eenmalig hoger als gevolg van een eenmalige overboeking

¹³ In 2001 loopt een vierjarige verhoging van het budget af en er moet, om op peil te blijven, structureel f. 50.000,- aan worden toegevoegd.

¹⁴ Idem, en er moet structureel nog eens f. 180.000,- aan worden toegevoegd om het huidige niveau te handhaven.

¹⁵ Het overbruggingskrediet kan, wegens een gebrek aan middelen, in 1999 niet direct starten op het gewenste niveau van f. 253.500,-.

¹⁶ Het overbruggingskrediet in 1999 en vormt de aanloop voor een situatie van cofinanciering in 2001 en 2002 met gemeente en rijk.

- ⁷ In 2001 lopen convenantsafspraken af. Om het niveau op peil te houden is f. 100.000,- nodig.
- ⁸ Idem, er is nog eens f. 40.000,- nodig.
- ⁹ Idem, om het niveau te handhaven is f. 50.000,- nodig.
- ¹⁰ Idem, bovenop de in 2001 extra benodigde f. 50.000,- moet het bedrag nog eens met f.80.000,- opgehoogd worden.

Consequenties extra middelen:

In 1999 extra eenmalig: f. 165.000

In 2000 extra eenmalig: f. 253.500

In 2001 extra structureel: f. 200.000 + P.M cofinanciering rijk/gemeente/provincie

In 2002 extra structureel: f. 300.000 + P.M cofinanciering rijk/gemeente/provincie

Bijlage 2

Extra benodigde middelen gezien in meerjarenperspectief:

1999

structureel:	f. 100.000,-	voor voortgezet onderwijs (cultuureducatie)
	f. 15.000,-	huisvestingslasten steunpunt (cultuureducatie)
	f. 75.000,-	exploitatie Hermen Molendijk Stichting (beeldende kunst)
	f. 25.000,-	Lucas X-gids (beeldende kunst)

Incidenteel: f. 165.000,- Overbruggingskrediet (podiumkunsten)

Totaal 1999 f. **380.000,-** waarvan f. 215.000,- structureel en f. 165.000,- incidenteel

2000

Structureel:	f. 50.000,-	voor voortgezet onderwijs (cultuureducatie)
	f. 100.000,-	verhoging steunfunctiebudget (amateurkunst)
	f. 5.000,-	laatste deel exploitatie Hermen Molendijk (beeldende kunst)
	f. 25.000,-	verschuiving presentatiebudget (beeldende kunst)
	f. 50.000,-	verschuiving exploitatie kunstuitleen (beeldende kunst)
	f. 25.000,-	onderhoudsbudget collectie kunstuitleen (beeldende kunst)
	f. 45.000,-	verschuiving en verhoging Grafisch Atelier (beeldende kunst)
	f. 100.000,-	nieuw budget eigen aankopen en opdrachten

Incidenteel f. 100.000,- project symfonische muziek (cultuureducatie)
f. 35.000,- onderzoek volwasseneneducatie (cultuureducatie)
f. 253.500,- overbruggingskrediet (podiumkunsten)

Totaal 2000 f. **788.500,-** waarvan f. 400.000,- structureel en f. 388.500,- incidenteel

2001

Structureel:	p.m.	Cultuur en School (cultuureducatie)
	f. 100.000,-	verhoging steunfunctiebudget (amateurkunst)
	f. 140.000,-	opvang afloop budget koorbegeleiding (amateurkunst)
	f. 50.000,-	opvang afloop activiteitenbudget (podiumkunsten)
	f. 100.000,-	opvang afloop festivalbudget (podiumkunsten)
	f. 50.000,-	opvang afloop programmeringsbudget (podiumkunsten)
	p.m.	cofinanciering rijk/prov/gemeente (podiumkunsten)

Totaal 2001 f. **440.000,-** structureel + p.m.-posten

2002

Structureel:	p.m.	Cultuur en School (cultuureducatie)
	f. 180.000,-	opvang afloop activiteitenbudget (podiumkunsten)
	f. 40.000,-	opvang afloop festivalbudget (podiumkunsten)
	f. 80.000,-	opvang afloop programmeringsbudget (podiumkunsten)
	p.m.	cofinanciering rijk/prov/gemeente (podiumkunsten)

Totaal 2002 f. **300.000,-** structureel + p.m.-posten

Totaal in vier jaren f. 1.908.500,- + p.m. posten

Bijlage 3

Meerjarenoverzicht opbouw extra benodigde gelden cultuurnota deel I Kunsten 1999-2002

	1999	2000	2001	2002
Cultuureducatie structureel	100.000,-	150.000,-	150.000,-	150.000,-
Cultuureducatie incidenteel	-	135.000,- *	-	-
Steunpunten KV structureel	15.000,-	15.000,-	15.000,-	15.000,-
Beeldende Kunst algemeen structureel	-	245.000,-	245.000,-	245.000,-
Hermen Molendijk Stichting structureel	75.000,-	80.000,-	80.000,-	80.000,-
Lucas X-gids	25.000,-	25.000,-	25.000,-	25.000,-
Podiumkunsten algemeen structureel	-	-	200.000,-	500.000,-
Overbruggingskrediet incidenteel	165.000,- *	253.500,- *	P.M.	P.M.
Amateurkunst algemeen	-	100.000,-	340.000,-	340.000,-
Totalen	380.000,-	1.003.500,-	1.055.000,-	1.355.000,-

* plus p.m. posten